

สภาวะของจิตใต้สำนึก

STATE OF SUBCONSCIOUS

สุนทร สิ้นยัง

SOONTORN SINYANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะศึกษาศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2552

KMUTL-2000-AR-M-005-059

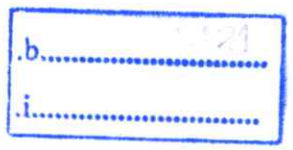
สภาวะของจิตใต้สำนึก

STATE OF SUBCONSCIOUS

สุนทร สินยัง
SOONTORN SINYANG

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....105107
วัน,เดือน,ปี. 16 พ.ย. 2552

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2552

STATE OF SUBCONSCIOUS

SOONTORN SINYANG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF FINE ARTS PROGRAM IN VISUAL ARTS
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2009
KMITL-009-AR-M-005-059**

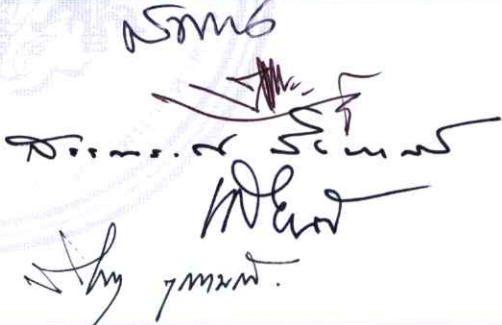
COPYRIGHT 2009

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาวะของจิตใต้สำนึก
State of Subconscious
นักศึกษา นายสุนทร สิ้นยัง
รหัสประจำตัว 50062620
ปริญญา ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา ทัศนศิลป์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สุรพงษ์ สมสุข
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม -

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.สุรพงษ์	สมสุข	
รศ.อริยะ	กิตติเจริญวิวัฒน์	
รศ.สรรณรงค์	สิงห์เสนี	
ศ.เกียรติศักดิ์	ชานนารอด	
ศ.วิโชค	มุกตามณี	

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 14 พฤษภาคม 2552 เวลา 10.00 น.

สถานที่สอบ สาขาวิชาศิลปกรรม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพปฎล สุวจิณานนท์)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่..... ๑๙ ..เดือน พฤษภาคม ..พ.ศ. ๒๕๕๒ ..

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาวะของจิตใต้สำนึก
นักศึกษา	นายสุนทร สีนัยง
รหัสประจำตัว	50062620
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2552
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์สุรพงษ์ สมสุข

บทคัดย่อ

มนุษย์ต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อันเป็นธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม ซึ่งอาจมีรูปแบบของความสัมพันธ์ทั้งในด้านดีและไม่ดี ด้วยแต่ละคนล้วนมีจุดยืนบนความแตกต่างในทางความคิด และการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจโดยตรง ทำให้ตกอยู่ภาวะที่เป็นทุกข์ สับสน ไม่พึงพอใจ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสมดุลภายในจิตใจของตนเองให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและผู้คนรอบข้างจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้า ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมรอบข้างได้เรียนรู้ถึงความหลากหลาย จากบุคลิกภาพ การแสดงออกของผู้คน ที่มีทั้ง จริงใจ หลอกลวง อย่างตรงไปตรงมา และซ่อนเร้นตัวตนที่แท้จริงไว้ภายในเหล่านี้ต่างเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของข้าพเจ้า โดยนำเสนอแนวความคิดผ่านทางรูปทรงของร่างกายมนุษย์ และสถานที่ต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์ในการแทนค่าความหมายของการบ่งบอกเรื่องราวกับเนื้อหาที่ต้องการแสดงออก ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบด้านจิตรกรรม

Thesis Title	State of Subconscious
Student	Mr. Soontorn Sinyang
Student ID.	50062620
Degree	Master of Fine Arts
Program	Visual Arts
Year	2009
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Surapong Somsug

ABSTRACT

Humans need to interact, it makes sense to function as a group made of people with individual differences. Spiritual balance is created by self-alienation. To created balance we need to be able to relate to our own environment. From my point of view, positive social relations are based on love and respect and this allows people to experience balance in their lives. These things inspire me to create paintings where the human form in space tells a story.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอโน้มรำลึกถึง พระคุณของบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดู อบรม และสั่งสอน ตลอดจนครู อาจารย์ ที่เคารพรักทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ข้าพเจ้า ซึ่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยคำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์สุรพงษ์ สมสุข อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รวมถึงคณาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์ทุกท่าน ขอขอบคุณครอบครัวแอมเจริญ, พันจ่าอากาศโทวีรยุทธ นานช้า, คุณอัมพัทธ์ ธรรมเนียม, คุณสวรรยา บุญนิคย์, คุณครุฑนันทิกาญจน์ ธนากรวัจน์ และครอบครัว รวมถึงทุกๆ กำลังใจที่ให้ความอนุเคราะห์และคอยช่วยเหลือเสมอมาในด้านต่างๆ คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่มีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ อันจะก่อเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของผู้สนใจข้าพเจ้าขอมอบคุณความดีนั้นแก่ผู้มีพระคุณของข้าพเจ้า

สุนทร สิ้นยัง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญภาพ.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ประวัติและความเป็นมา.....	1
1.2 ความสำคัญ.....	2
1.3 วัตถุประสงค์การสร้างสรรค์.....	3
1.4 ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	3
1.5 วิธีการวิจัย.....	3
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 ข้อมูลและศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ข้อมูล.....	5
2.2 อิทธิพลจากผลงานศิลปิน.....	8
บทที่ 3 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์และขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์.....	14
3.1 ภาพผลงานระยะก่อนศิลปะนิพนธ์.....	14
3.2 ขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์.....	18
3.3 การสร้างผลงานภาพร่าง.....	21
3.4 สร้างสรรค์ผลงานนิพนธ์.....	34
บทที่ 4 วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	35
4.1 การวิเคราะห์เนื้อหาและเรื่องราว.....	35
4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	36
4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลงานสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์.....	45
ภาพผลงานศิลปนิพนธ์.....	46
บรรณานุกรม.....	51
ประวัติผู้เขียน.....	52

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 รูปเปรียบเทียบจิตทั้งส่วนสำนึก และส่วนใต้สำนึก	7
2.2 ซัลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dali)	9
2.3 ภาพผลงานของSalvador Dali	11
2.4 ภาพผลงานของSalvador Dali	12
2.5 ภาพผลงานของSalvador Dali	13
3.1 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์.....	14
3.2 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์.....	15
3.3 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์.....	16
3.4 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์.....	17
3.5 ภาพถ่ายข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์.....	19
3.6 ภาพถ่ายข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์.....	19
3.7 ภาพถ่ายข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์.....	20
3.8เค้าโครงภาพร่าง.....	21
3.9 เค้าโครงภาพร่าง.....	22
3.10 เค้าโครงภาพร่าง.....	23
3.11 เค้าโครงภาพร่าง.....	24
3.12 ภาพร่างรูปทรงย่อย	25
3.13 ภาพร่างรูปที่ 1.....	26
3.14 ภาพร่างรูปที่ 2.....	27
3.15 ภาพร่างรูปที่ 3.....	27
3.16 ภาพร่างรูปที่ 4 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 1	28
3.17 ภาพร่างรูปที่ 1.....	29
3.18 ภาพร่างรูปที่ 2.....	29
3.19 ภาพร่างรูปที่ 3.....	30
3.20 ภาพร่างรูปที่ 4 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 2.....	30
3.21 ภาพร่างรูปที่ 1.....	31
3.22 ภาพร่างรูปที่ 2.....	31
3.23 ภาพร่างรูปที่ 3 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 3	32

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.24 ภาพร่างรูปที่ 4.....	32
3.25 ภาพร่างรูปที่ 1 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 4.....	33
3.26 ภาพร่างรูปที่ 2.....	33
3.27 ภาพร่างรูปที่ 3.....	34
3.28 ภาพร่างรูปที่ 4.....	34
4.1 ภาพแสดงลักษณะของแต่ละรูปทรง	39
4.2 ภาพแสดงลักษณะพลังความเคลื่อนไหว.....	40
4.3 แสดงลักษณะของแต่ละรูปทรง	42
4.4 แสดงลักษณะความขัดแย้งต่าง ๆ	43
4.5 แสดงพลังความเคลื่อนไหว.....	43
5.1 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	47
5.2 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	48
5.3 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	49
5.4 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	50

บทที่ 1

บทนำ

ชีวิตเป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา ความเปลี่ยนแปลงของสภาวะรอบข้างย่อมมีผลกระทบต่อจิตใจของมนุษย์ เรื่องของจิตได้สำนึกเป็นส่วนหนึ่งที่มีความซับซ้อน เนื่องจากในบางครั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ถูกถ่ายทอดออกมา นั้น ย่อมมีส่วนสัมพันธ์กันระหว่างร่างกายและจิตใจ โดยมีความแตกต่างหลากหลายในแต่ละบุคคล จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจถึงมูลเหตุของพฤติกรรมนั้นว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งมีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร เราอาจสังเกตเห็นรับรู้ในพฤติกรรมกับการแสดงออกภายนอกได้โดยตรง แต่พฤติกรรมภายในนั้นเป็นเรื่องกระบวนการของจิต จึงเป็นการยากที่จะรับรู้ได้ เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาความเป็นมนุษย์ที่มีทั้งจริงใจ หลอกหลวง ตรงไปตรงมา และซ่อนเร้นตัวตนที่แท้จริงไว้ภายในมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ซึ่งเป็นความงามทางด้านอารมณ์ ทางด้านความรู้สึก วิทยานิพนธ์ ผลงานศิลปกรรมในชุด “สภาวะของจิตได้สำนึก” นี้ ถือเป็นงานวิจัยในฐานะงานวิชาการ เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการศึกษา ค้นคว้า เรียงลำดับความคิดวิเคราะห์พัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งรูปแบบผลงาน และเนื้อหาตลอดจนเทคนิควิธีการ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในขอบข่ายของงานจิตรกรรม

1.1 ประวัติและความเป็นมา

ภาพเหตุการณ์ และเรื่องราวความหลากหลาย ทางบุคลิกภาพของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคมของมนุษย์ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน เป็นแรงบันดาลใจ ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมของข้าพเจ้าในครั้งนี้ เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาความเป็นมนุษย์ที่มีทั้งจริงใจ หลอกหลวง ตรงไปตรงมา และซ่อนเร้นตัวตนที่แท้จริงไว้ภายใน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ซึ่งเป็นความงามทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก อีกทั้งมีการสอดแทรกอุดมคติและแง่คิดอยู่ในผลงาน ทำให้มีความน่าสนใจ และเห็นถึงความสำคัญของสภาพความเป็นไปของสังคมที่เป็นจุดเริ่มต้น เป็นแนวทางของการเรียนรู้ ในการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคมต่อไป

1.2 ความสำคัญ

จิตเป็นแหล่งกำเนิดสำคัญของมโนคติทั้งหลาย ศิลปะเป็นสิ่งที่หนึ่งที่สามารถเปิดเผยให้เห็นถึงความคิด ความจริง ผ่านทางความรู้สึกและทัศนธาตุที่มองเห็นในตัวผลงาน ทำให้เข้าใจถึงสภาวะของจิตใจซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับจิตวิทยาระยะแรกนั้นจะศึกษาเรื่องของจิตและวิญญาณ หรืออาจเรียกรวมว่า “จิตวิญญาณ” โดยศึกษาในรูปแบบของปรัชญา นักปรัชญากรีกโบราณส่วนหนึ่งเชื่อว่าจิต วิญญาณเป็นเรื่องสูง เป็นสิ่งลึกลับที่อยู่ในร่างกายมนุษย์ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์และสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น มีส่วนสัมพันธ์ที่เกี่ยวของกับพระเจ้า โรคภัยไข้เจ็บ และอุบัติเหตุต่าง ๆ พุทธศาสนาเชื่อว่าจิตคือตัวตนอันแท้จริงของมนุษย์ ร่างกายเป็นเพียงเครื่องอาศัยหรือบ้านของจิตเท่านั้น เมื่อชีวิตดับลงจิตก็จะเปลี่ยนไปสู่รูปใหม่หรือภพใหม่ แล้วแต่ผลของการกระทำขณะยังมีชีวิตอยู่ ต่อมาเมื่อทฤษฎีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย โดยนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาทั้งเพื่อเป็นการค้นหาธรรมชาติของจิตและความรู้สึก

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ซึ่งเกิดจากการริเริ่มของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) จิตแพทย์ชาวเวียนนาเห็นว่าจิตมีลักษณะเป็นพลังงานเรียกว่า “พลังงานจิต” ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวควบคุมการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของร่างกายทั้งหมด แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ จิตสำนึก (Conscious Mind), จิตกึ่งสำนึก (Semiconscious Mind) และจิตไร้สำนึก (Unconscious Mind) จิตไร้สำนึกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์เป็นอย่างมาก เช่น ความปรารถนาที่ไม่ได้รับการยอมรับในวัยเด็กอาทิเด็กที่ถูกห้ามปรัม หรือถูกลงโทษจะเกิดความรู้สึกอึดอัด วุ่นวายใจ มีความขัดแย้งทางใจ ความรู้สึกเหล่านี้จะถูกเก็บกดไว้ในจิตไร้สำนึก และอาจจะถูกแสดงออกมาในรูปของความฝัน การพลั้งปาก การละเมอ อาการของโรคประสาท โรคจิตและจากการที่ไม่สามารถได้รับในสิ่งที่ปรารถนาตามความต้องการจึงเกิดการหลีกเลี่ยงหนีหันไปสร้างจินตนาการขึ้นมาทดแทน ซึ่งศิลปะเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งจากจิตใต้สำนึก โดยจะถูกเปลี่ยนเป็นมโนคติ (Idea) และจินตนาการสามารถกลับสู่ความเป็นจริงได้ เมื่อผ่านการสร้างสรรค์ทางศิลปะเข้าพเข้าได้นำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ข้างต้นมาผนวกกับแนวความคิดส่วนตัว ที่มีเนื้อหาอันแสดงถึงบริบทของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม ซึ่งอาจมีรูปแบบของความสัมพันธ์ทั้งในด้านดีและไม่ดีด้วยแต่ละคนล้วนมีจุดยืนบนความแตกต่างในทางความคิด และการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจโดยตรง ทำให้ตกอยู่ภาวะที่เป็นทุกข์ สับสน ไม่พึงพอใจ จึงเกิดมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสมดุลภายในจิตใจของตนเองให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และผู้คนรอบข้างจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมรอบข้างได้เรียนรู้ถึงความหลากหลาย จากบุคลิกภาพการแสดงออกของผู้คนที่มิทั้งจริงใจ หลอกลวง ตรงไปตรงมา และซ่อนเร้นตัวตนที่แท้จริงไว้ภายในเหล่านี้ต่างเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของข้าพเจ้า

1.3 วัตถุประสงค์การสร้างสรรค

ความเข้าใจต่อสิ่งที่มนุษย์แสดงออกนั้น ต้องอาศัยองค์ความรู้หลายส่วนมาประกอบกัน ข้าพเจ้าได้นำความรู้ด้านจิตวิทยา โดยเฉพาะเรื่องของจิตใต้สำนึก เป็นแนวทางในการสร้างสรรคงานศิลปะ แต่ไม่ได้ยึดทฤษฎีนี้เป็นหลักเพียงอย่างเดียว ซึ่งได้นำมาประมวลเข้ากับทฤษฎีอื่นของนักจิตวิทยาหลาย ๆ กลุ่มที่มีลักษณะเนื้อหาสอดคล้องเกี่ยวข้องกันผสมผสานเข้ากับจินตนาการในการสร้างรูปแบบของผลงาน เพื่อนำเสนอความงามทางด้านอารมณ์ ทางด้านความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากรื่องราวของการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ ในการสร้างสรรคผลงานศิลปะนิพนธ์ ในชุดสภาวะของจิตใต้สำนึก มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค ดังนี้

1.3.1 เพื่อสะท้อนความรู้สึกภายในจิตใจที่เกิดจากภาวะรอบข้าง

1.3.2 ใช้ผลงานศิลปะกรรมเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกสถานะของอารมณ์ความรู้สึกภายใน

1.3.3 สร้างสรรคผลงานศิลปะอย่างมีหลักของความเป็นเหตุเป็นผล

1.4 ขอบเขตของการสร้างสรรค

นำเสนอผลของจิตใต้สำนึก และจินตนาการของข้าพเจ้า ที่แสดงออกมาผ่านทางผลงาน เพื่อเป็นการศึกษา ความสัมพันธ์ และผลกระทบของสภาวะจิต ซึ่งมีผลต่อการแสดงออกและการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เป็นไปตามสภาพของภาวะรอบข้าง โดยการวิเคราะห์ความหมายจะใช้หลักทางจิตวิทยาประกอบกับความคิดเห็นส่วนตัว ผ่านการสร้างสรรคผลงานศิลปะในรูปแบบของงานจิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ

1.5 วิธีการวิจัย

- ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากประสบการณ์ตรงจากชีวิตจริงส่วนตัวและผู้คนรอบข้าง
- ศึกษาจากผลงานศิลปะ
- นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสร้างเป็นภาพร่าง
- ปฏิบัติงานจริงสร้างสรรคโดยนำแบบร่างมาขยายและเพิ่มเติมรายละเอียด

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้เรียนรู้ถึงความหลากหลายจากบุคลิกภาพ การแสดงออกของผู้คนที่มีการตั้งใจ การหลอกลวง การตรงไปตรงมาและการซ่อนเร้นตัวตนที่แท้จริงไว้ภายใน โดยนำเรื่องราวเหล่านี้ มาวิเคราะห์ด้วยหลักการที่เป็นเหตุเป็นผล และนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะ ด้วยตระหนักถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากเรื่องราวของการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์

บทที่ 2

ข้อมูลและศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูล

จากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมรอบข้าง ได้เรียนรู้ถึงความหลากหลายจากบุคลิกภาพการแสดงออกของผู้คน ด้วยแต่ละคนล้วนมีจุดยืนบนความแตกต่างในทางความคิด และการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจโดยตรง ทำให้ตกอยู่ภาวะที่เป็นทุกข์ สับสน ไม่พึงพอใจ จึงเกิดมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสมดุลภายในจิตใจของตนเองให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและผู้คนรอบข้าง

แนวคิดของจิตวิทยา

แนวคิดทางการศึกษาจิตวิทยา แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

1. กลุ่มโครงสร้างของจิต (Structuralism)
2. กลุ่มหน้าที่ของจิต (Functionalism)
3. กลุ่มพฤติกรรม (Behaviorism)
4. กลุ่มจิตวิทยาเกสตัลท์ (Gestalt Psychology)
5. กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis)

การศึกษาแนวคิดของ 5 กลุ่มนี้มีความแตกต่างทั้งด้านจุดมุ่งหมายและวิธีการศึกษา ดังจะจำแนกให้เห็นภาพรวมดังนี้

กลุ่มโครงสร้างของจิต (Structuralism) เกิดขึ้น โดยทิชเชเนอร์ (Edward Titchener) เขามีความคิดว่าปัญหาสำคัญของการศึกษาจิตวิทยา คือ การค้นหาธรรมชาติของประสบการณ์ทางจิต (Mental Experiences) ซึ่งมีลักษณะเป็นจิตผสมคล้ายสารประกอบทางเคมี ที่ประกอบด้วยธาตุต่าง ๆ มารวมกัน ส่วนประกอบของจิต มีลักษณะเป็นหน่วยขนาดเล็กที่ไม่อาจแบ่งแยกได้อีกแล้ว เรียกว่า จิตธาตุ โดยจำแนกออกเป็น 3 ชนิด คือ ความรู้สึก (Feeling) ความรู้สึกสัมผัส (Sensation) และมโนภาพ (Image) จิตธาตุทั้ง 3 ชนิดนี้ จะมารวมกันเป็น โครงสร้างของจิตสำนึก (Element of Mind)

กลุ่มหน้าที่ของจิต (Functionalism) เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในราวปี ค.ศ.1900 โดยวิลเลียม เจมส์ (William James) เขาสนใจการกระทำของจิต (Function of the Mind) ว่าจิตทำงานอย่างไร มากกว่าสิ่งที่จิตมีผลผลิตของจิตมีประโยชน์ต่อพฤติกรรมอย่างไร ความคิด

อารมณ์ และกระบวนการอื่น ๆ ของจิตสนองความต้องการของร่างกายอย่างไร นั่นคือการทำงานของจิต เป็นภาวะที่ไม่หยุดอยู่กับที่ มีการปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กระบวนการทางจิตใจไม่สามารถแยกออกจากการทำงานของสมองได้

กลุ่มพฤติกรรม (Behaviorism) นักจิตวิทยา John B. Watson ชาวอเมริกัน กล่าวว่า จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่มุ่งสังเกตพฤติกรรมของอินทรีย์ที่ปรากฏภายนอก โดยเชื่อว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมาเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของกลไกสรีระ เช่น ต่อมประสาท และกล้ามเนื้อ อันซับซ้อนเป็นผลรวมทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง ซึ่งต้องอาศัยสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) เมื่อพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้มากกว่าสัญชาตญาณ เขาจึงเชื่อว่าเราสามารถใช่วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสมเพื่อปรับพฤติกรรมต่างๆตามความต้องการได้

กลุ่มจิตวิเคราะห์เกสตัลท์ (Gestalt Psychology) เกิดในประเทศเยอรมัน ระหว่างปี ค.ศ.1912 ผู้นำกลุ่มคือ แมกซ์ เวอร์ไทเบอร์ (Max Wertheimer) นอกจากนี้ก็มี เคิท คอฟฟ์กา (Kurt Koffka) และวูฟล์แกงค์ เคอเลอร์ (Wolfgang Kohler) มีแนวคิดคือ พฤติกรรมและประสบการณ์ต้องนับว่าเป็นส่วนรวมไม่สามารถแยกแยะออกได้ โดยยึดหลักว่าธรรมชาติการรับรู้ของคนไม่จับอยู่ที่ส่วนย่อย แต่จะค้นหาความหมายรวมของสิ่งนั้น นอกจากนี้ประสบการณ์ต่างๆของคนมีส่วนช่วยในการรับรู้มาก โดยเปรียบเทียบประสบการณ์ของคนเหมือนสนามแม่เหล็ก หากจุดใดจุดหนึ่งได้รับแรงจะทำให้เส้นแรงทั้งหมดกระทบกระทั่งกันด้วย

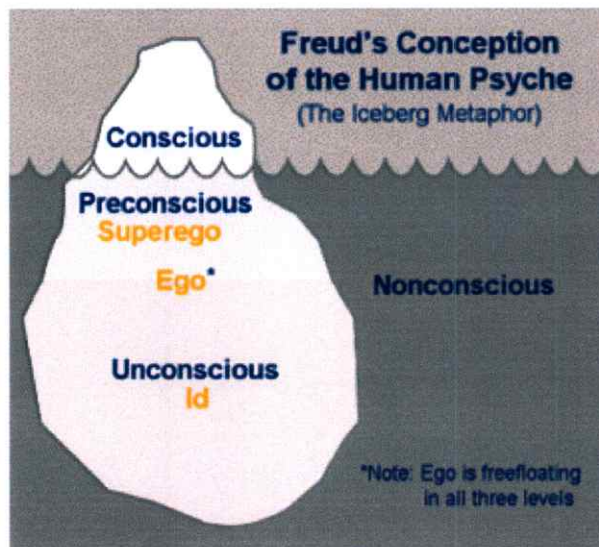
กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ในการศึกษาจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของข้าพเจ้านั้นจะให้ความสำคัญกับกลุ่มจิตวิเคราะห์มากกว่าแนวทางอื่น นักจิตวิทยาที่สำคัญคือ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ริเริ่มแนวความคิดเรื่องจิตวิเคราะห์ ด้วยวิธีการศึกษาความผิดปกติทางจิตหรือระบบประสาทของคนไข้ของเขา และหาทางรักษาด้วยวิธีการทางแพทย์ ซึ่งเรียกว่าจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis)

วิธีที่ฟรอยด์ใช้ในการวิเคราะห์รักษาคนไข้ส่วนใหญ่ได้แก่ กระตุ้นให้ผู้ป่วยได้คิดได้พูดหรือระบายความรู้สึกต่าง ๆ ที่นึกขึ้นได้หรืออยากพูดออกมา วิธีนี้ฟรอยด์เรียกว่า ความสัมพันธ์อย่างมีอิสระ (Free-association) โดยตั้งข้อสังเกตว่าปัญหาทางจิตของคนมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบมีเหตุและผล โดยจะมีสาเหตุขึ้นมาก่อนและจะมีผลตามมากับเหตุ นั้น ทั้งนี้โดยผู้ป่วยก็ไม่เคยรู้ตัวหรือนึกถึงวงจรเช่นนี้มาก่อน

จิตวิทยากลุ่มนี้ได้แบ่งลักษณะของจิตออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. จิตสำนึก (Conscious) เป็นส่วนของจิต ที่แสดงออกโดยรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา
2. จิตใต้สำนึก (Subconscious) เป็นจิตส่วนที่ไม่สามารถแสดงพฤติกรรม ที่มองเห็นได้ เช่น ความกดดันต่างๆในจิตใจ
3. จิตไร้สำนึก (unconscious) เป็นส่วนหนึ่งของจิตใจที่มีได้แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างจางใจ เป็นพฤติกรรมที่เราไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การฝัน

ในราวกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อวิชาจิตวิทยาแรกเริ่มมีฐานะเป็นศาสตร์ แยกตัวเป็นเอกเทศจากเป็นส่วนแทรกอยู่ในศาสตร์อื่น ๆ นั้น ในช่วงนั้นนักศึกษาค้นคว้ามุ่งหาความเข้าใจจิตสำนึก เท่านั้น ฟรอยด์ เป็นผู้ริเริ่มให้ความสนใจกับจิตใต้สำนึก เขาเปรียบเทียบว่า จิตใจมนุษย์มีสภาพคล้าย ภูเขาน้ำแข็ง ที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร มีส่วนที่อยู่เหนือผิวน้ำเป็นส่วนน้อย ยังมีส่วนอยู่ใต้ผิวน้ำ เป็นส่วนใหญ่ ภาวะจิต ระดับที่มี ความสำนึก ควบคุมอยู่เช่นเดียวกับ ส่วนของน้ำแข็งที่อยู่เหนือผิวน้ำ ภาวะจิตระดับได้สำนึก เหมือน ส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำ เป็นที่สะสมองค์ประกอบของจิตไว้มากมาย ฟรอยด์อธิบายว่า จิตระดับได้สำนึกนี้มีกลไกทางจิตหลายประเภทด้วยกัน เช่น แรงจูงใจ, อารมณ์ที่ถูกเก็บกด, ความรู้สึกนึกคิด, ความฝัน, ความทรงจำ ฯลฯ พลังจิตใต้สำนึกมีอิทธิพลเหนือจิตสำนึกกระตุ้น ให้ปฏิบัติพฤติกรรม ประจำวันทั่ว ๆ ไป, เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมไร้เหตุผล และผิดปกติในลักษณะต่าง ๆ ฟรอยด์ได้ใช้เวลาศึกษาเรื่องจิตใต้สำนึกอยู่ถึง ๔๐ ปี ได้เขียนหนังสืออธิบายเรื่องนี้ไว้ชัวยาว ภาวะจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก แสดงประกอบด้วยภาพดังนี้

ภาพที่ 2.1 รูปเปรียบเทียบจิตทั้งส่วนสำนึก และส่วนได้สำนึก

รูปเปรียบเทียบจิตทั้งส่วนสำนึก และส่วนได้สำนึกเหมือนภูเขาน้ำแข็งลอยในมหาสมุทร ส่วนลอยเหนือผิวน้ำต้องแสงสว่างและอากาศปรากฏแก่ สายตาโลก คือ จิต หรือ พฤติกรรม ที่อยู่ในความควบคุมของความสำนึกตัว ส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำ (ซึ่งปริมาณมากกว่า) อยู่ในความมืดกว่าไม่ปรากฏแก่สายตาโลก คือ จิตใต้สำนึก อันเป็นภาคสะสมประสบการณ์ในอดีตมากมาย ถูกบีบอัดเก็บกดหรือคอย เพื่อให้สมปรารถนา เพื่อให้ได้จังหวะเหมาะสำหรับตอบสนองสิ่งเร้าอันยังไม่ได้ทำ หรือทำ ไม่ได้ ในภาวะปกติ เช่น กฎหมายห้าม ประเพณีไม่ยอมรับ เปรียบเหมือนเวลาอันเป็นปัจจุบันเท่านั้น และมีความเป็นปกติบุคคลย่อมรู้สึกสงบ สบาย มีสติ พลังจิตสำนึก ควบคุมพฤติกรรมทั้งหลายให้เป็นไปตามที่เขาเห็นว่าถูกต้อง, สมควร, ทำโดยเคารพกฎหมายและระเบียบ

ของสังคม, แสดงว่าเวลาลมฟ้าอากาศแปรปรวน มหาสมุทรมีคลื่นจัด ภูเขาน้ำแข็งโคจรครึ่ง ส่วนที่เคยจมใต้น้ำโผล่ขึ้นเหนือน้ำให้มองเห็นได้ เทียบได้กับขามบุคคลมีอารมณ์ขุ่นมัวเคร่งครัด ด้วยความโกรธเกลียด อิจฉา พยาบาท กลัว ตื่นเต้น วิตก เจ็บป่วย ฯลฯ พลังจิตได้สำนึกที่ไม่มีโอกาสได้แสดงพฤติกรรมออกมานั้น มักแปรรูปเป็นพฤติกรรมผิดปกติ รูปใดรูปหนึ่งก็ได้ เช่น รู้สึกกลัวตลอดเวลา กามวิปริตซิมเซ้าตลอดเวลา ฯลฯ การช่วยเหลือบุคคลที่มีพฤติกรรมผิดปกติ ประเภทนี้ จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงพลังจิตได้สำนึกที่เป็นต้นเหตุ จิตแพทย์สกุลฟรอยด์ อาจใช้วิธีการสะกดจิต หรือทำการบำบัดแบบ Free Association เพื่อให้คนไข้เปิดเผยพลังจิตได้ สำนึก ซึ่งเขาไม่เคยเล่า, ไม่เคยเปิดเผย, ไม่เคยแสดงออก หรือซึ่งเจ้าตัวเองก็อาจไม่ตระหนักรู้มาก่อน อนึ่ง พลังจิตได้สำนึกก็มีหลายระดับ บางอย่างอยู่ในระดับต้น บางอย่างอยู่ในระดับลึก และยังคงแตกต่างกันในแง่พลังแรงเข้ม หรืออ่อน ของการขบค้น ด้วยจากข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้อธิบาย หรือทำความเข้าใจได้ว่า คนแต่ละคนแตกต่างกัน ในรูปของ พลังจิตสำนึก และได้สำนึก ฉะนั้น คนแต่ละคนจึงมีบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน,

2.2 อิทธิพลจากผลงานของศิลปิน

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาผลงานของศิลปินท่านอื่น เพื่อนำมาวิเคราะห์และพัฒนาศิลปะสร้างสรรค์เป็นผลงานของตนเอง ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ชุด “สภาวะของจิตได้สำนึก” นี้ ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลบางส่วนจาก Salvador Dali จิตรกรที่สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมแบบเหนือจริงซึ่งศึกษาจากแม่แบบธรรมชาติและแสดงออกด้วยเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก กิริยา ท่าทาง ของรูปทรงร่างกายมนุษย์ที่สร้างขึ้นด้วยความสัมพันธ์กันทั้งทางเทคนิคและทักษะฝีมือ

ซัลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dali)

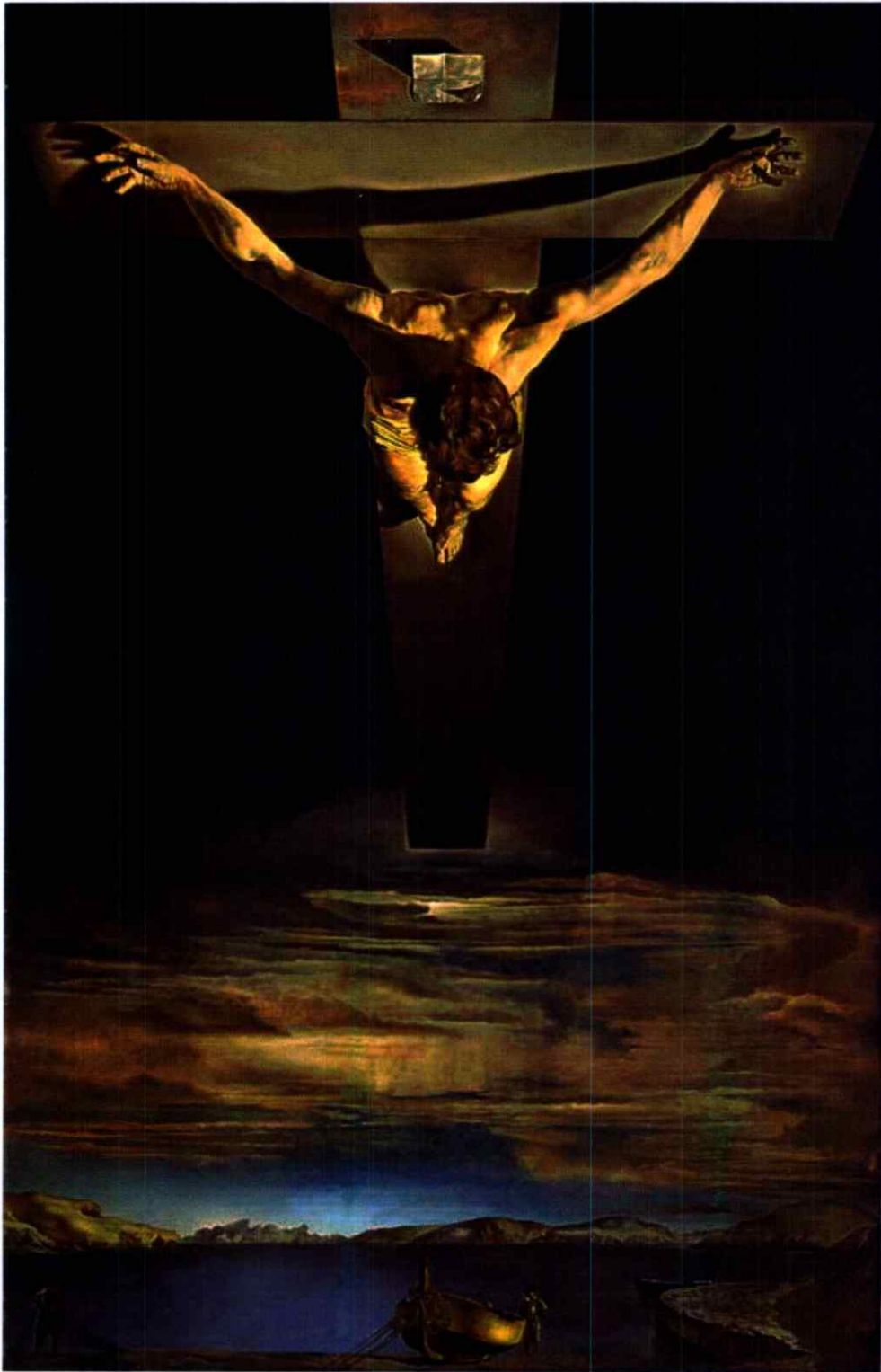
ภาพที่ 2.2 ซัลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dali)

ซัลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dali) ศิลปินกลุ่มเซอร์เรียลลิสต์ (surrealist) ชาวสเปน ชื่อเต็มคือ Salvador Felipe Jacinto Dali Domenech Marquis of Pubol เกิดที่เมืองฟีกูเรส (Figueres) ประเทศสเปน ในครอบครัวชนชั้นกลาง เริ่มวาดรูปและฉายแววศิลปินตั้งแต่ 10 ขวบ เริ่มเรียนศิลปะในปี 2459 แสดงผลงานศิลปะครั้งแรกตอนอายุ 14 ปี อีกสองปีต่อมาแม่ของเขาเสียชีวิตแล้วพ่อก็แต่งงานใหม่กับน้องสาวของแม่ เรื่องนี้สร้างความเจ็บปวดให้ดาลีอย่างมาก เขาจึงย้ายไปเรียนศิลปะที่กรุงมาดริด ในปี 2469 เขาถูกไล่ออกจากโรงเรียนเพราะไม่ยอมเข้าสอบ เนื่องจากเขาเชื่อว่าไม่มีใครสามารถตัดสินงานศิลปะได้ จากนั้นเขาก็ออกมาทำงานศิลปะตามที่ตนเองเชื่อ ในระยะแรกเขาสนใจศิลปะคิวบิสม์ (Cubism) ซึ่งได้รับอิทธิพลหลักจากปิกัสโซ (Pablo Picasso) จากนั้นก็หันมาทดลองทำงานศิลปะดาดา (Dada : กลุ่มศิลปะในต้นศตวรรษที่ 20 ที่ปฏิเสธหลักสุนทรียศาสตร์โดยสิ้นเชิง เป็นต้นคำของกลุ่มเซอร์เรียลลิสต์) ซึ่งได้มีอิทธิพลอย่างมากให้เขาพัฒนาต่อจนกลายเป็นงานเซอร์เรียลลิสต์ในแบบของตัวเอง งานศิลปะของดาลีได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ สะท้อนภาพที่ซ่อนอยู่ในจิตใต้สำนึกและความฝัน เขาทำงานศิลปะโดยใช้สัญลักษณ์อันดิบ แรงขับทางเพศ งานของเขาจึงเต็มไปด้วยสัญลักษณ์ มีบรรยากาศราวกับความฝัน เร็นลับ วันแหงม เลื่อนหลอม วัวเหว เว้งว้างกว้างไกลไม่สิ้นสุด ดาลีเชื่อว่าจิตใต้สำนึกคือภาษาสากล เขาเคยกล่าวไว้ว่า “ท่านจะมุ่งหวังให้คนทั่วไปเข้าใจความหมายภาพเขียนของข้าพเจ้าได้อย่างไร ในเมื่อข้าพเจ้าเองยังไม่เข้าใจได้อย่างถ่องแท้” ดาลีเสียชีวิตเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2532

นอกจากเขียนภาพแล้วเขายังทำงานศิลปะแขนงอื่นอีก เช่น ประติมากรรม ถ่ายภาพ ทำหนังร่วมกับ หลุยส์ บุนเนล (Luis Bunuel Portoles : ผู้กำกับภาพยนตร์ แนวเซอร์เรียลลิสต์ ชาวสเปน) และเป็นผู้ออกแบบอมยิ้มชุปาจูบัส (Chupa Chups) นับว่าดาลีเป็นหนึ่งในศิลปินชาวสเปนที่มีอิทธิพลมากที่สุดคนหนึ่งในศตวรรษที่ 20 ซัลบาดอร์ โดมิงโก เฟลิเป ซาซินโต ดาลี โดเมเนก (Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí Domenech) หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อ ซัลบาดอร์ ดาลี (Salvador Dalí) (11 พฤษภาคม พ.ศ. 2447 – 23 มกราคม พ.ศ. 2532) เป็นจิตรกรชาวสเปน มีชื่อเสียงจากผลงานภาพวาดแนวเหนือจริงดาลีเป็นลูกชายคนเดียวของบ้าน เนื่องจากก่อนที่เขาจะเกิดไม่นาน พี่ชายของเขาได้เสียชีวิตลง ทำให้พ่อและแม่ รักและหวงแหนเขามาก เขามีงานแสดงศิลปะตอนอายุ 14 ปีที่บ้านของเขาเอง โดยได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่

เขาศึกษาศิลปะที่โรงเรียนสอนศิลปะแห่งหนึ่งในกรุงมาดริด แต่ว่าไม่เคยเข้าสอบเลย แม้แต่ครั้งเดียว เพราะเขาคิดว่าไม่มีใครสามารถตัดสิน "ศิลปะ" ได้ และเขาก็ไม่ใส่ใจด้วยถึงแม้ว่าจะโดนไล่ออกถึงสองครั้งก็ตาม (ช่วงนี้ได้พบกับเฟเดรีโก การ์ซีอา ลอร์กา ซึ่งต่อมากลายเป็นกวีเอกคนหนึ่งของสเปน) เขาทำทุกอย่างเพื่อการสร้างสรรค์งานศิลปะในแบบของตัวเอง เมื่อดาลีอายุได้ 20 ปี โคนจับข้อหาทางการเมือง อีก 5 ปีต่อมา ได้เข้าร่วมกับศิลปินกลุ่ม Surrealism มุ่งหมายเน้นความเพี้ยนเหนือจริง และช่วงนี้เองที่เขาได้พบกับปาโบล ปิกัสโซ จิตรกรเอกอีกคนหนึ่ง ช่วงนี้เองที่ดาลีได้อยู่กินกับกาลา (Gala) ที่เป็นทั้งเพื่อนคู่คิด นางแบบ และมีงานทำนิตยสารด้วยกัน ช่วงอายุที่ได้ 34 ปีการเขียนรูปของดาลีเริ่มพัฒนาจนกลายมาเกินแนวที่เห็นกันในปัจจุบัน เช่น รูป Sublime Moment และรูป The Transparent Simulacrum Of The Forged Lmage ที่ถูกเขียนขึ้นในปี พ.ศ. 2481 ดาลี ออกไปอยู่ที่อเมริกานานถึง 8 ปี ปี พ.ศ. 2498 เริ่มเขียนงานแนวศาสนา เช่น ภาพ Crucifixion (จะสังเกตได้ว่าเขาเริ่มเบนมาทำงานแนวศาสนาประมาณ ปี พ.ศ. 2495) ซึ่งก็เป็นเหตุให้เขาถูกขับออกจากกลุ่ม Surrealism (แต่ดาลีบอกว่าเขานี้แหละคือ Surrealism) กาลา ภรรยาของเขาได้เสียชีวิตลงในปี พ.ศ. 2525 ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ดาลี ก็เสียชีวิตลงด้วยโรคหัวใจล้มเหลว รวมอายุได้ 85 ปี ซัลบาดอร์ ดาลี ได้เป็นแบบอย่างให้กับศิลปินรุ่นหลังหลายต่อหลายคน ด้วยความที่งานของเขามีอัตตาดิบอยู่สูงและความที่เปี่ยมไปด้วยเอกลักษณ์ในการเขียนรูป

2.2.1 ภาพผลงานของ Salvador Dali

ภาพที่ 2.3 ภาพผลงานของ Salvador Dali

2.2.2 ภาพผลงานของSalvador Dali

ภาพที่ 2.4 ภาพผลงานของSalvador Dali

2.2.3 ภาพผลงานของ Salvador Dali

ภาพที่ 2.5 ภาพผลงานของ Salvador Dalí,

บทที่ 3

ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์และขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์

3.1 ภาพผลงานระยะก่อนศิลปะนิพนธ์

การสร้างผลงานศิลปะในช่วงระยะก่อนศิลปะนิพนธ์นั้น จะมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกับผลงานศิลปะในชุดที่เป็นศิลปะนิพนธ์มากนัก ในเรื่องของรูปแบบ และเนื้อหา หากแต่เรียกได้ว่าเป็นที่มาของผลงานในชุดหลัง คือศิลปะนิพนธ์ชุด สภาวะของจิตใต้สำนึก เพราะสามารถเห็นได้ชัดว่าการสร้างสรรค์ผลงานนั้นมีความต่อเนื่องกัน ในเรื่องต่างๆ ซึ่งมีสัมพันธ์เกี่ยวกับการต่อยอดในด้านการพัฒนาการสร้างสรรค์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลงานระยะก่อนศิลปะนิพนธ์ ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 3.1 ผลงานระยะก่อนศิลปะนิพนธ์

ผลงานระยะก่อนศิลปินพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 3.2 ผลงานระยะก่อนศิลปินพนธ์

ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 3.3 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์

ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 3.4 ผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์

ขั้นตอน และวิธีการในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ รวมถึงการศึกษา ค้นคว้า การทำงานศิลปะ แล้วนำเอาทั้งหมดมารวบรวมและวิเคราะห์เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบตามแนวความคิด โดยการถ่ายภาพและหามุมมองเพื่อนำมาเป็นแบบร่างต้นแบบที่จะไปขยาย เมื่อผ่านขั้นตอนจนออกมาเป็นภาพร่างที่เสร็จสมบูรณ์ แล้วได้คัดเลือกแบบภาพร่างในชิ้นที่ดีที่สุดมาขยายเป็นผลงานจริงลงบนเฟรมผ้าใบ โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ โดยใช้สีน้ำมัน และเน้นใช้โทนสีที่มีความตรงไปตรงมาตามเนื้อหา น้ำหนัก และรายละเอียดในรูปแบบเฉพาะตัว ด้วยหลักองค์ประกอบศิลป์ การสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบเหมือนจริงที่นำมาคลี่คลายเป็นรูปแบบในเชิงกึ่งเหมือนจริง จินตนาการสร้างรูปแบบขึ้นมาใหม่ด้วยความรู้สึกรที่ได้รับจากภาวะรอบข้างมาผสมผสานกับบรรยากาศส่วนตัว เป็นส่วนที่นำมาประกอบตามขั้นตอน และวิธีการภายในผลงาน เพื่อให้ได้รู้ถึงแนวทางการทำงานและพัฒนา รวมถึงการแก้ไขปัญหาระหว่างการปฏิบัติงานศิลปะนิพนธ์ให้สมบูรณ์

ภาพถ่ายที่เป็นข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์

ภาพที่ 3.5 ภาพถ่ายข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์

ภาพที่ 3.6 ภาพถ่ายข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์

ภาพถ่ายที่เป็นข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์

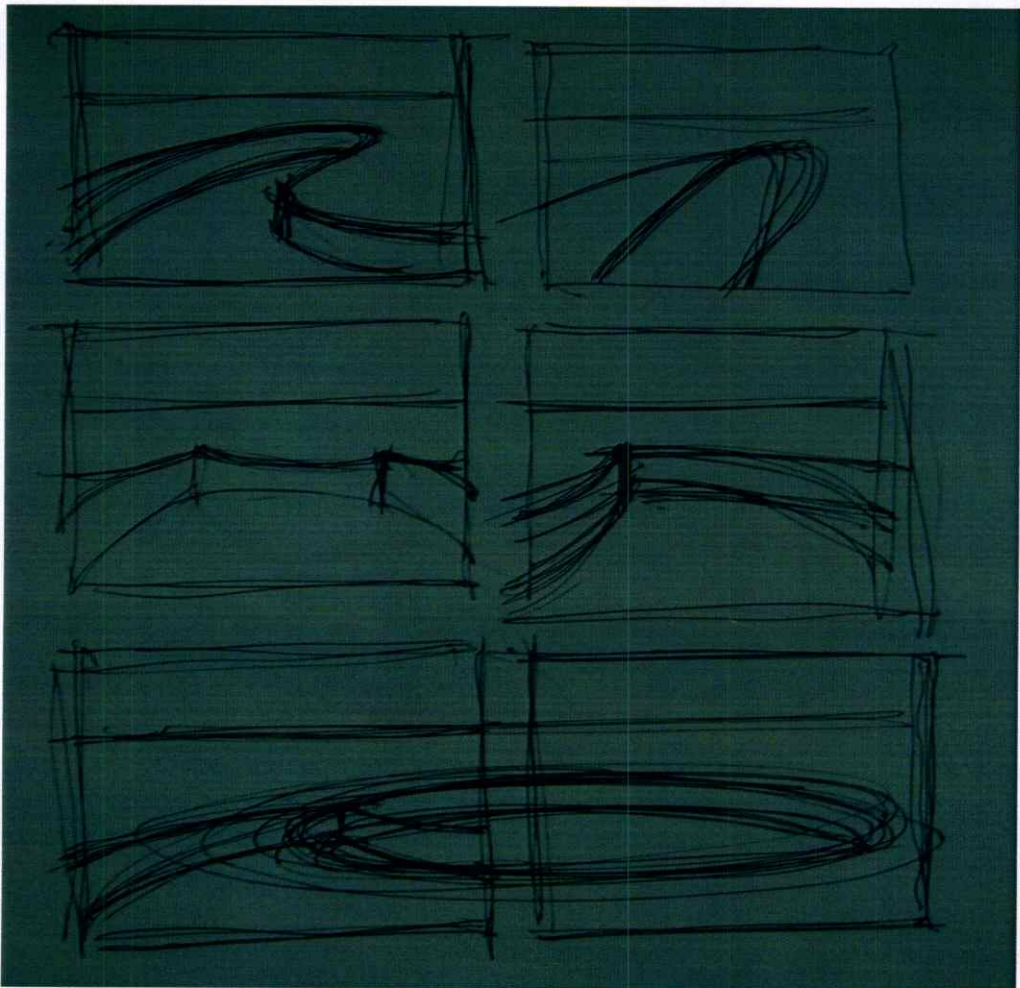

ภาพที่ 3.7 ภาพถ่ายข้อมูลในการนำมาสร้างสรรค์

3.3 การสร้างผลงานภาพร่าง

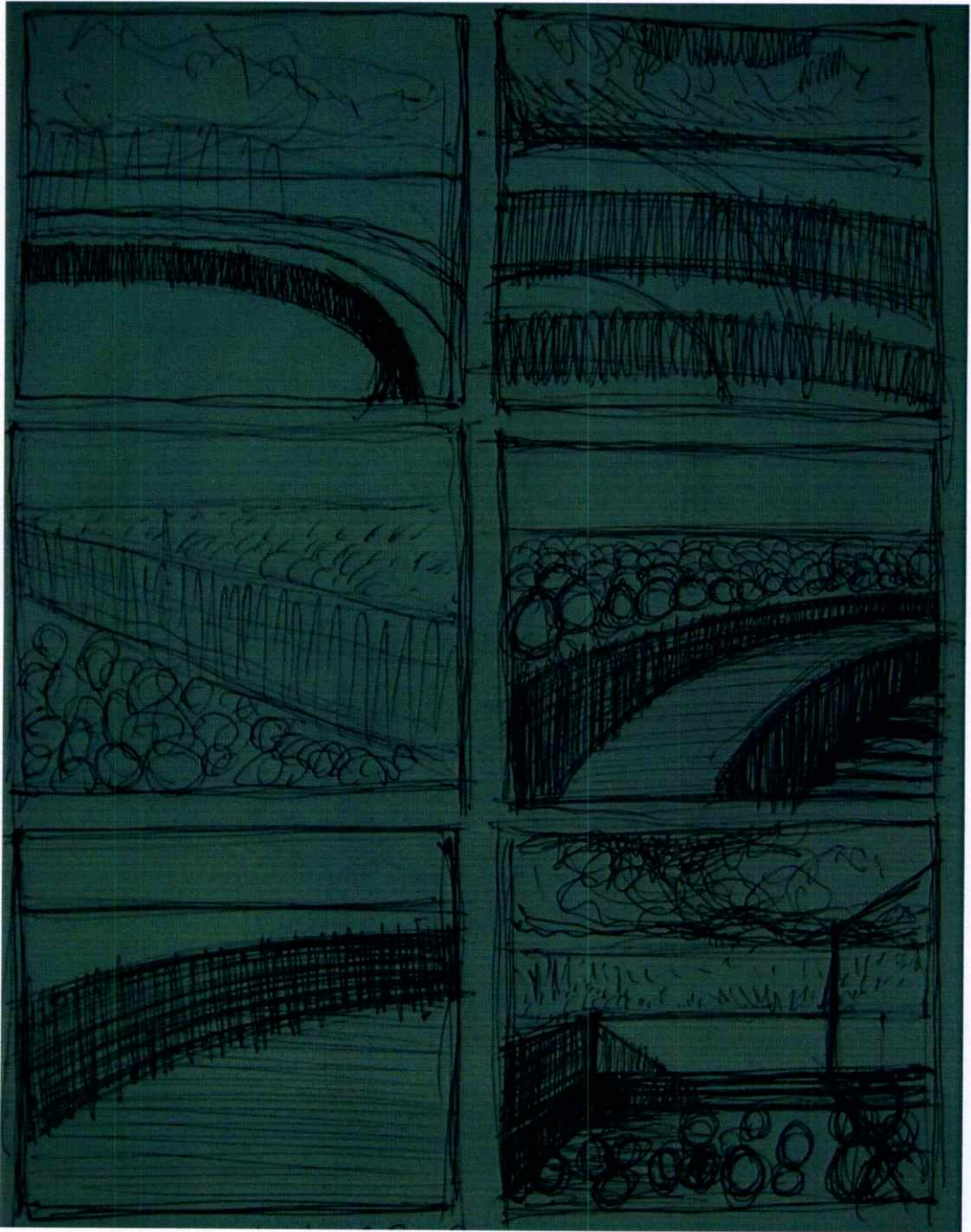
ในขั้นตอนของการทำภาพร่างนั้น ข้าพเจ้ามีกระบวนการหลายขั้นตอน ทั้งนี้ก็เพื่อความ เป็นระบบระเบียบและง่ายต่อการทำความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจริง ซึ่งก่อนที่จะ เริ่มทำแบบร่างที่สมบูรณ์นั้น มีการรวบรวมความคิดต่างๆ และถ่ายทอดออกมาเป็นภาพลายเส้น คร่าวๆ ให้มีความหลากหลายรูปแบบโดยจะนำรูปที่คิดว่าน่าสนใจนำมาพัฒนาต่อในกระบวนการ เดิมซ้ำๆ หลายรอบ ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดและตัดลดทอนในบางส่วนของที่เกิน จากความต้องการ และเมื่อได้เค้าโครงขององค์ประกอบโดยรวมในแต่ละรูปแล้ว จึงจะเริ่มคำนึง ถึงรูปทรงอันจะนำไปสู่รายละเอียดของเนื้อหาที่จะนำมาวาง ซึ่งจะมีทั้งจุดเด่นและจุดรองตาม หลักขององค์ประกอบศิลป์ตามที่ต้องการ

เค้าโครงภาพร่าง รูปแบบภาพร่างลายเส้นที่มีลักษณะอย่างง่าย ๆ เพื่อเป็นตัวจุดประกาย ความคิดในการสร้างสรรค์ภาพร่างต้นแบบ

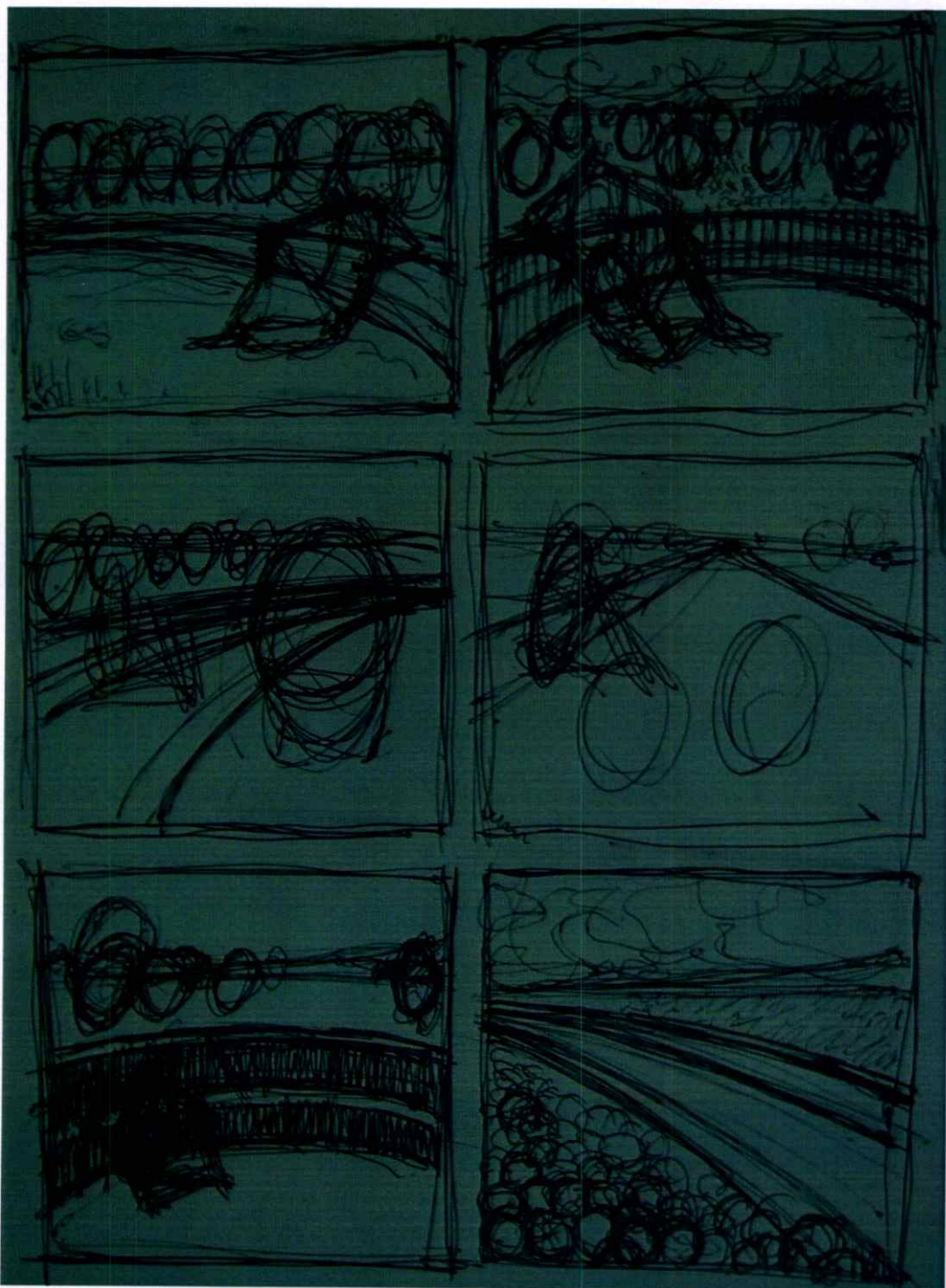
ภาพที่ 3.8 เค้าโครงภาพร่าง

เค้าโครงภาพร่าง

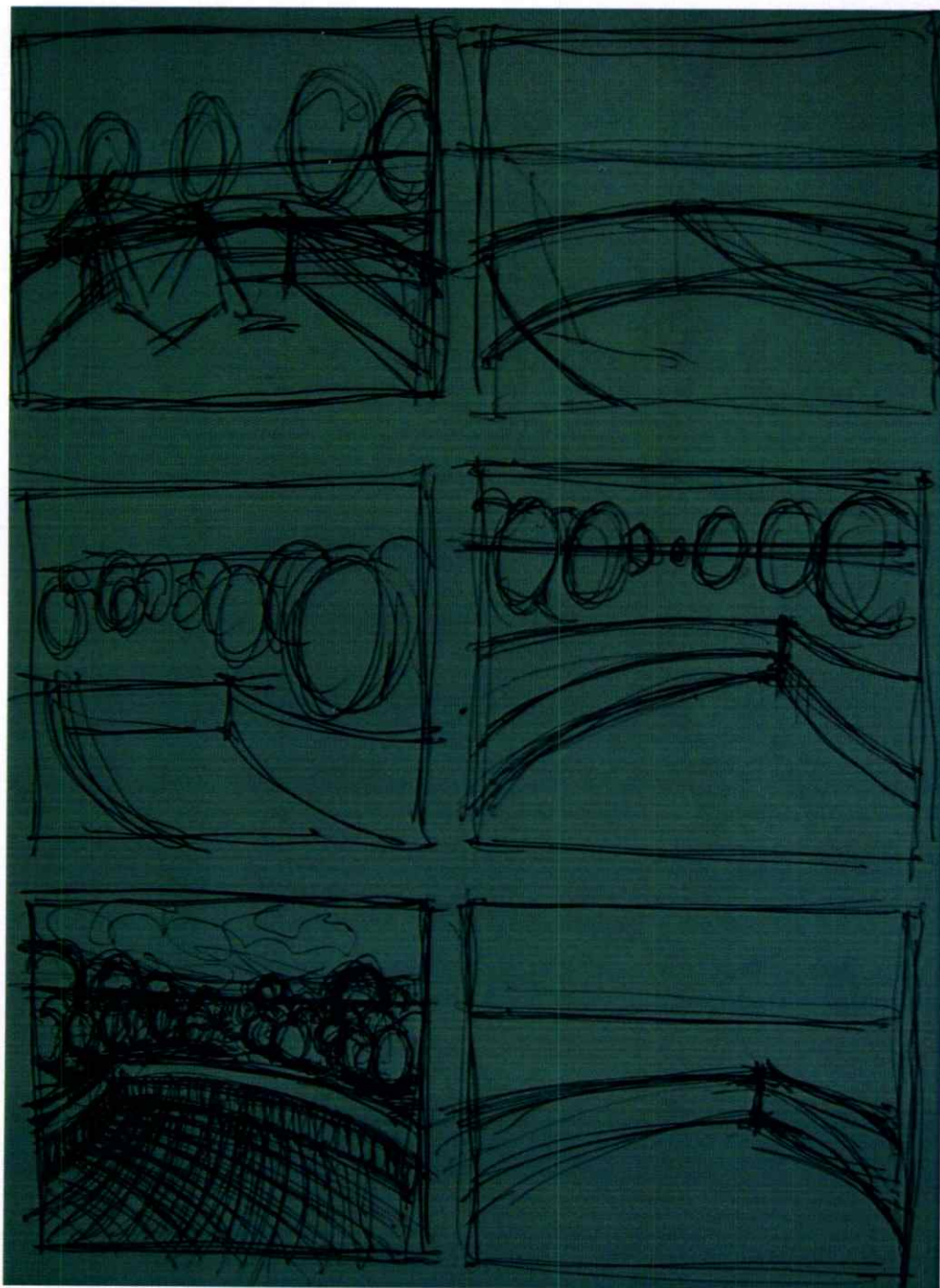
ภาพที่ 3.9 เค้าโครงภาพร่าง

เค้าโครงภาพร่าง

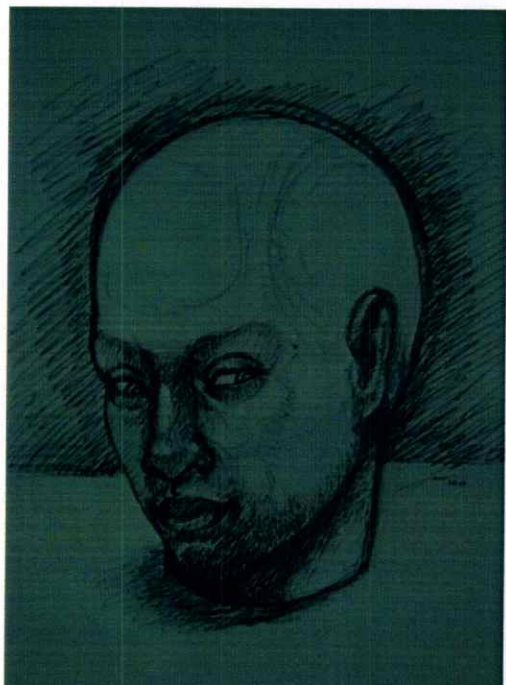
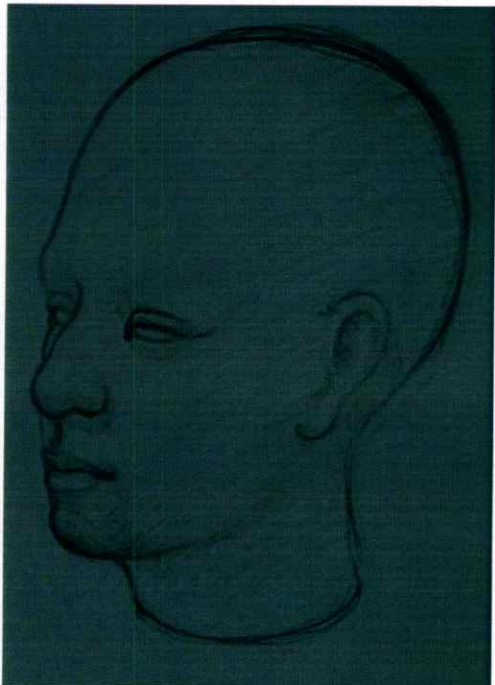
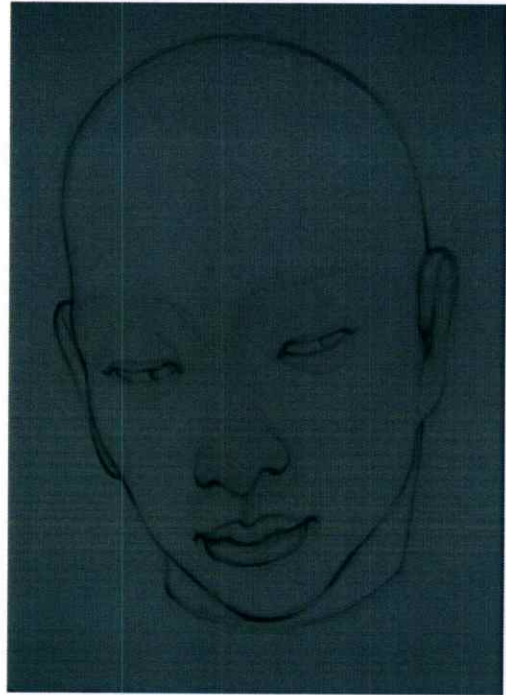
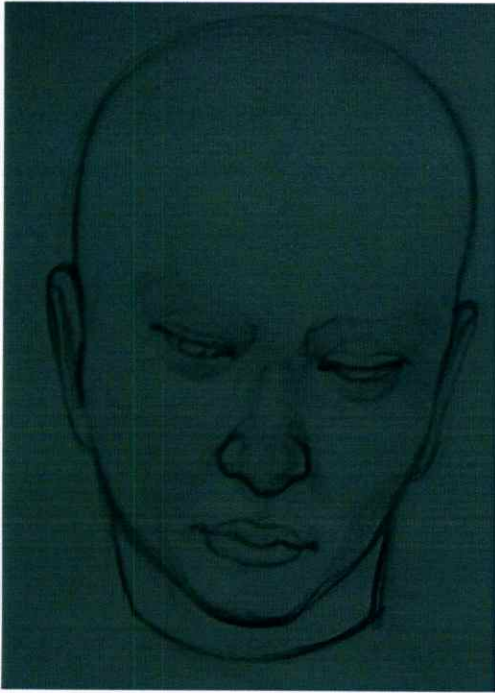
ภาพที่ 3.10 เค้าโครงภาพร่าง

เค้าโครงภาพร่าง

ภาพที่ 3.11 เค้าโครงภาพร่าง

ภาพร่างรูปทรงย่อ ในส่วนที่เป็นรายละเอียดประกอบ

ภาพที่ 3.12 ภาพร่างรูปทรงย่อ

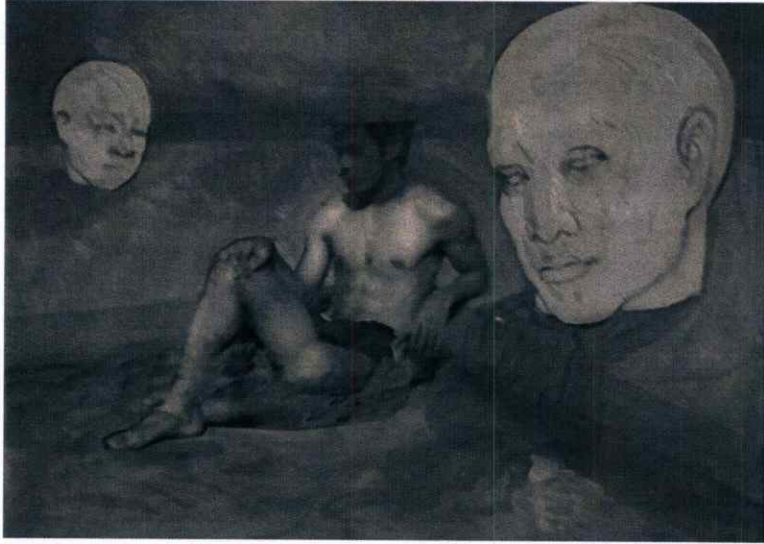
ภาพร่างต้นแบบ

เป็นจุดการสรุปกระบวนการทำภาพร่างในขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่จะขยายเป็นผลงานจริง ซึ่งก็จะยังมีการปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมในส่วนที่ขาดและรวมทั้งลดทอนในส่วนที่เกิน คือ สร้างสรรค์ผลงาน โดยยึดหลักภาพโดยรวมของภาพร่างต้นแบบแต่ก็ไม่ได้ลอกจากภาพร่างต้นแบบอย่างตายตัวเสียทีเดียวทั้งนี้ก็เพื่อความเหมาะสมด้วยเหตุที่ เมื่อขยายผลงานจริงแล้วขนาดของรูปทรงและพื้นที่ว่าง ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทั้งนี้ภาพร่างถูกสร้างสรรค์ขึ้นด้วยขั้นตอนที่ผ่านทางเทคนิคของคอมพิวเตอร์ ด้วยเพราะมีความสะดวกต่อการปรับเปลี่ยนและลดทอนหรือเพิ่มเติมในจุดที่ต้องการได้อย่างง่ายดาย

ภาพร่าง ชุดที่ 1

ภาพที่ 3.13 ภาพร่างรูปที่ 1

ภาพที่ 3.14 ภาพร่างรูปที่ 2

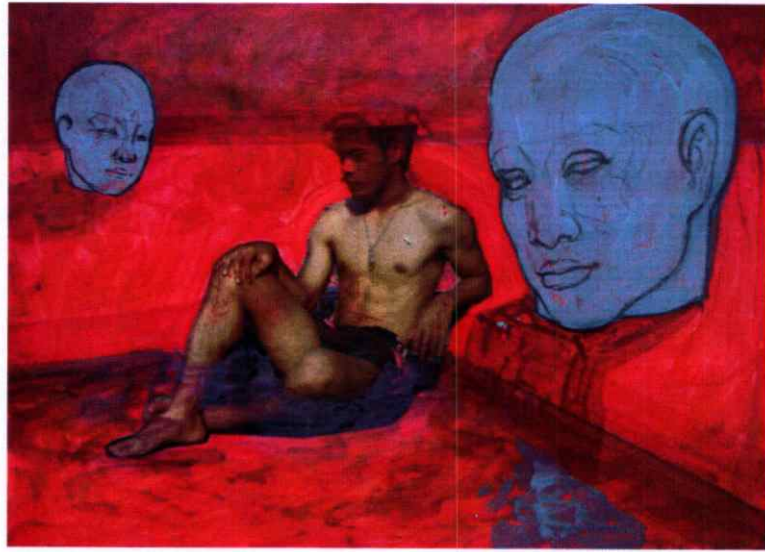

ภาพที่ 3.15 ภาพร่างรูปที่ 3

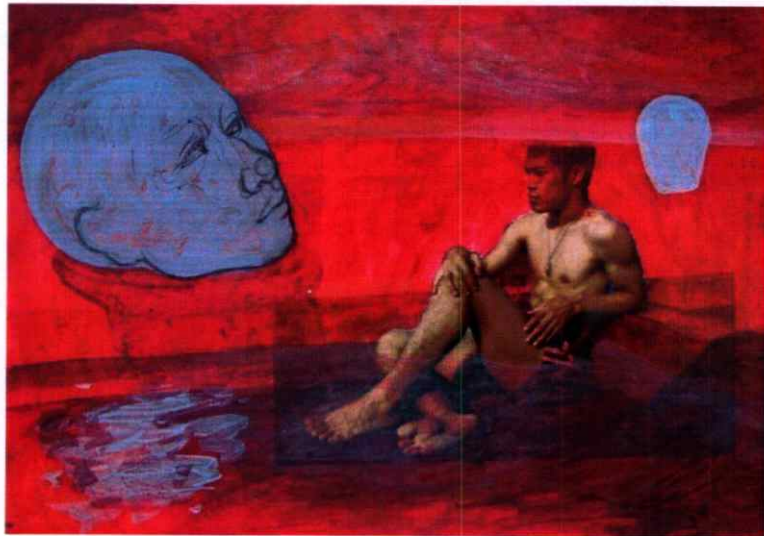

ภาพที่ 3.16 ภาพร่างรูปที่ 4 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบ
ในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 1

ภาพร่าง ชุดที่ 2

ภาพที่ 3.17 ภาพร่างรูปที่ 1

ภาพที่ 3.18 ภาพร่างรูปที่ 2

ภาพที่ 3.19 ภาพร่างรูปที่ 3

ภาพที่ 3.20 ภาพร่างรูปที่ 4 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบ
ในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 2

ภาพร่าง ชุดที่ 3

ภาพที่ 3.21 ภาพร่างรูปที่ 1

ภาพที่ 3.22 ภาพร่างรูปที่ 2

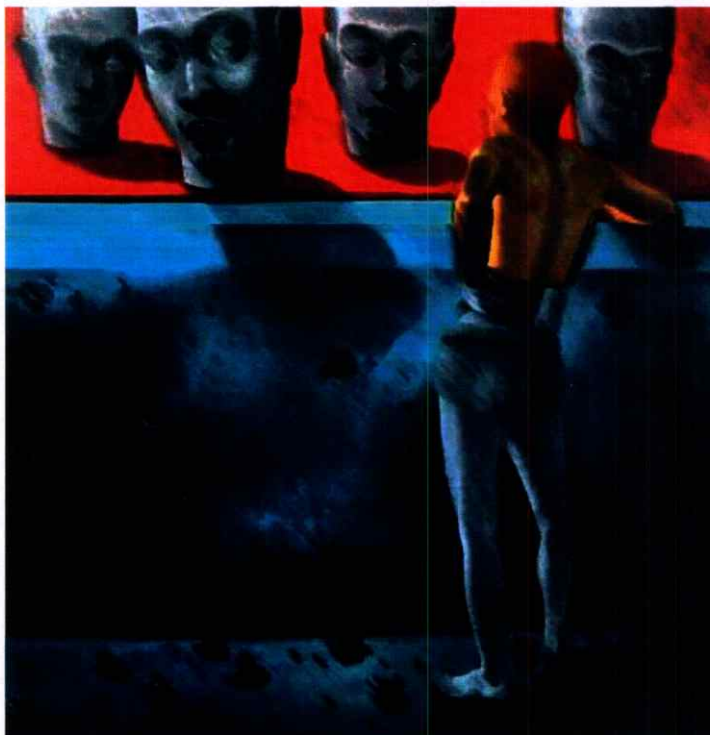

ภาพที่ 3.23 ภาพร่างรูปที่ 3 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบ
ในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 3.24 ภาพร่างรูปที่ 4

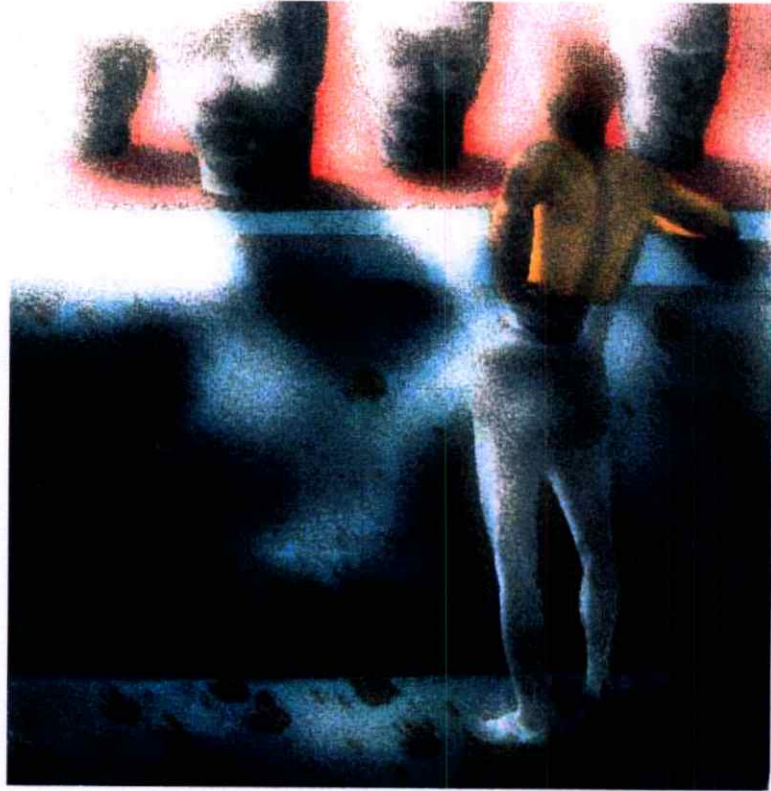
ภาพร่าง ชุดที่ 4

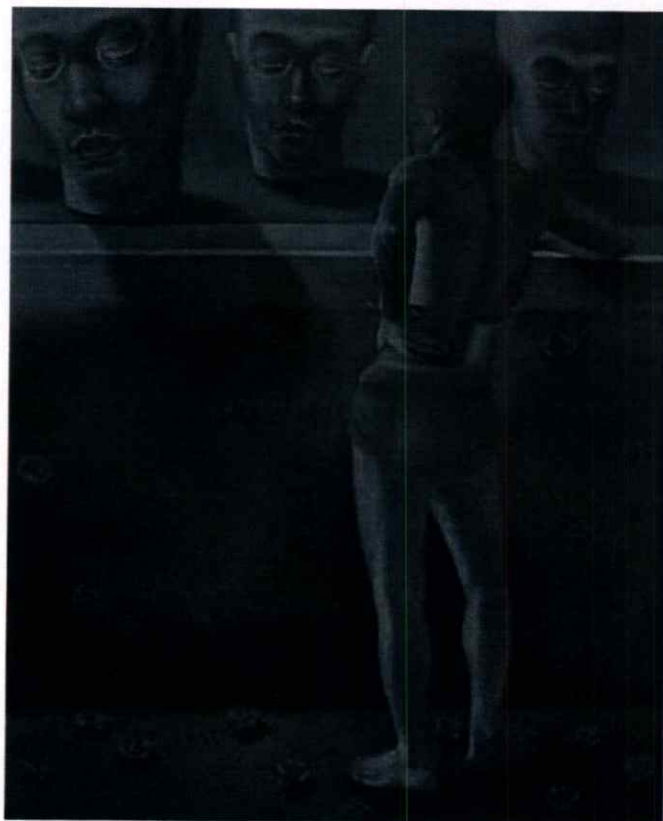
ภาพที่ 3.25 ภาพร่างรูปที่ 1 เป็นภาพร่างที่นำไปเป็นต้นแบบ
ในการสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นที่ 4

ภาพที่ 3.26 ภาพร่างรูปที่ 2

ภาพที่ 3.27 ภาพร่างรูปที่ 3

ภาพประกอบที่ 3.28 ภาพร่างรูปที่ 4

3.4 การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์

เมื่อกระบวนการสร้างภาพร่างในข้างต้นเสร็จสมบูรณ์แล้ว ข้าพเจ้าเลือกภาพร่างที่มีความสมบูรณ์ลงตัวและตรงต่อความต้องการมากที่สุด เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการขยายเป็นผลงานจริงต่อไป

ผลงานศิลปะนิพนธ์ในชุด สภาวะของจิตใต้สำนึก มีขั้นตอนการสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ร่างภาพรูปทรงที่สำคัญ เช่น รูปทรงของร่างกายมนุษย์ รูปทรงของสิ่งแวดล้อม และบางส่วนที่ต้องการ

2. ลงสีพื้นเพื่อสร้างพื้นผิวตามลักษณะที่ต้องการตามรูปทรงนั้น ๆ ด้วย

3. เริ่มสร้างโทนสีที่ต้องการในแต่ละจุด

4. เมื่อได้โครงสร้างของสีในแต่ละรูปทรง แล้วจึงเริ่มเน้นในรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ

โดยคำนึงถึงบรรยากาศที่ต้องการเป็นหลัก

5. เก็บรายละเอียดเพื่อความสมบูรณ์

วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์

การวิเคราะห์ผลงานนิพนธ์ด้วยเรื่องราวและการหาข้อมูลมาเป็นแบบนั้น ขั้นตอนนี้จะสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นในผลงาน โดยต้องอาศัยทัศนธาตุต่าง ๆ ควบคุมให้เกิดความรู้สึกตามแนวความคิด ทั้งทางด้านสี พื้นผิว รูปทรงที่ต้องการความชัดเจน โดยหลักการวิเคราะห์ทัศนธาตุต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เนื้อหาและเรื่องราว

จากความหลากหลาย ทางการแสดงออกของผู้คน ด้วยแต่ละคนล้วนมีจุดยืนบนความแตกต่างในทางความคิดและการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจโดยตรงบนเส้นทางของการมีชีวิตอยู่ นับตั้งแต่เราก่อเกิดไปจนถึงต้องละทิ้งสังขาร เพื่อจากโลกใบนี้ไปทุก ๆ คนต่างต้องประสบพบเจอกับสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตมากมาย แตกต่าง และหลากหลาย ลักษณะทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยของการมีชีวิตอยู่ในแต่ละบุคคล ประสบการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามา มีทั้งที่ดีและไม่ดี ทั้งที่เราสนใจและไม่สนใจ ใส่ใจหรือบางครั้งอาจผ่านเข้ามา และจากไป โดยมีได้สนใจโยคิดจนอาจเป็นการยากที่จะตีความได้ว่า ประสบการณ์ใดบ้างที่ส่งผลดีหรือร้ายต่อการดำรงชีวิตอยู่ หากแต่ในทางความเป็นจริง ประสบการณ์ทั้งหมดได้ฝังรากลึกอยู่ในจิตใจ รวมไปถึงจิตใต้สำนึกที่มีอาจบอก มีอาจเล่า เรื่องราวเหล่านั้น กลายเป็นสิ่งซึ่งหลอมรวมความรู้สึกนึกคิดอันส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างที่มีอาจปฏิเสธได้เลย ประสบการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตข้าพเจ้า มีลักษณะตามที่กล่าวไว้ ซึ่งประสบการณ์เหล่านั้นส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตอยู่ของข้าพเจ้า ทั้งทางตรงและทางอ้อมมีผลต่อพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งส่งผลทางความคิดความรู้สึกภายใน แนวคิดของการสร้างสรรค์ได้ถูกกำหนดให้มีขอบเขตที่รวบรัดอย่างชัดเจน ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางจิตใจจากภาวะของผู้คนรอบข้าง บอกเล่าเรื่องราวจากประสบการณ์ตรงด้วยบทสรุปที่รุนแรงเป็นการตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เป็นคำถามที่มีคำตอบอยู่ในจิตใจท่ามกลางสภาวะความอันหลากหลายของมนุษย์

4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ

รูปทรง (Form)

รูปทรงเป็นส่วนสำคัญในการบ่งบอกเรื่องราวของแนวความคิด ที่ต้องการแสดงออก ในผลงานของข้าพเจ้านั้นมีรูปแบบของรูปทรงที่แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ รูปทรงที่มีปริมาตรตายตัว กับรูปทรงที่มีการผันแปร ซึ่งทั้งสองอย่างถูกนำมาใช้และจัดการให้มีความสัมพันธ์กันซึ่งรูปทรงของร่างกายมนุษย์ที่นำมาใช้ในตัวงานนั้น เป็นส่วนประธานของรูป โดยใช้รูปทรงร่างกายเต็มตัววางอยู่ในท่าทางที่สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ และในส่วนที่เป็นพื้นที่ว่างรองรับรูปทรงนั้นก็มีความเป็นมวลปริมาตรของตนเอง ทำให้รูปทรงคนเต็มตัวไม่หลุด หรือโคจรจนเกิดความขัดแย้ง ทั้งนี้ในแต่ละรูปทรงจะมีสีและน้ำหนัก อันเป็นตัวช่วยเสริมทางด้านของความสมบูรณ์

สี (Colour)

ผลงานในแต่ละชิ้นมีลักษณะของความชัดเจนในเรื่องของสี ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้บรรยากาศโดยรวมเป็นตัวควบคุม คือ สร้างความหมายของรูปทรงที่นำมาใช้ ด้วยการกำหนดสีเป็นตัวดอก และย่ำสิ่งที่ต้องการเน้นให้ชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น สีที่อยู่ในแต่ละสัดส่วนของชิ้นงานศิลปะล้วนมีความหมายอยู่ในตัวของมันเองอันสามารถบ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ได้ตามความหมายที่ต้องการจะแสดงออก เช่น สีเทาหม่นในผลงานชิ้นแรกข้าพเจ้าต้องการนำเสนอแทนค่าความหมายของความเศร้า ความไร้ชีวิตชีวา ไร้ซึ่งความรู้สึก และความไม่แน่นอน, กลุ่มสีแดงสด อันเป็นโครงสีหลักของบรรยากาศในผลงาน 3 ชิ้นหลัง แสดงให้เห็นถึงการอยู่ท่ามกลางปัญหาที่รุนแรง รุนแรง และร้อนระอุด้วยความรู้สึก ซึ่งมีต่อบริบทในการมีปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลายของสภาวะรอบข้าง, กลุ่มสีฟ้า ในบริเวณส่วนที่เป็นรูปสระน้ำ แทนค่าความหมายของการเป็นที่พักผ่อนสงบและเยือกเย็น รู้สึกได้ถึงอารมณ์ผ่อนคลาย ซึ่งตรงข้ามและขัดแย้งกับบรรยากาศด้านบนที่คิดกันอย่างสิ้นเชิง

น้ำหนัก (Tone)

ผลงานในแต่ละชิ้นนั้น มีการใช้ลักษณะของน้ำหนัก โดยรวมความคล้ายคลึงกันคือ บรรยากาศรอบนอกของรูปทรงหลัก จะมีน้ำหนักไปในทิศทางที่กลมกลืนกัน และความคมชัดของน้ำหนักจะชัดเจนขึ้นในจุดที่ต้องการเน้น คือส่วนที่เป็นรูปทรง น้ำหนักที่ชัดเจน จะทำให้รายละเอียดของรูปทรงนั้น ๆ มีความน่าสนใจมากขึ้น อีกทั้งเป็นตัวช่วยเพิ่มความหมายที่ต้องการแสดงออกให้ปรากฏตามความรู้สึกได้ดียิ่งขึ้น ผลงานชิ้นแรกความเด่นชัดของน้ำหนักนั้นจะรับรู้ได้ง่าย เป็นเพราะใช้โทนสีเทาหม่นเป็นตัวคลุมบรรยากาศ จึงสังเกตเห็นจุดที่ต้องการให้ความสำคัญได้อย่างง่ายดายและในผลงานอีก 3 ชิ้นถัดมา น้ำหนักของสียังคงทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดสาระสำคัญที่ต้องการแสดงออกเช่นกัน เพียงแต่บทบาทความเข้มข้นของสีที่นำมาใช้คือสีแดงสด และสีฟ้าอ่อนที่ตัดกันอย่างชัดเจน อาจกลายเป็นตัวช่วยเบี่ยงเบน และส่งเสริมสาระความหมายให้กับรูปทรงที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

พื้นที่ว่าง (Space)

พื้นที่ว่าง คือ ทศนาธาตุหนึ่งทางศิลปะ ที่เป็นคู่ขัดแย้งกับรูปทรงแต่กลับเป็นตัวประกอบสำคัญที่ทำให้รูปทรงมีความงาม และทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดแสดงความเด่นชัดของรูปทรงนั้น ๆ ออกมา พื้นที่ว่างยังก่อปฏิริยาระหว่างรูปทรงกับพื้นที่ว่าง ให้กลายเป็นพลังความเคลื่อนไหว รูปทรงของคนที่เป็นจุดสำคัญของภาพมีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับส่วนประกอบรอบข้าง

พื้นผิว (Texture)

พื้นผิวในผลงานชุดนี้ถูกสร้างขึ้นโดยที่แฝงอยู่ในรูปทรงต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมในความสมบูรณ์ของวัตถุหรือรูปทรงนั้น ๆ เช่น พื้นผิวคล้ายรอยคราบน้ำบนรูปทรงศีรษะ นอกจากจะทำให้ดูมีความเป็นปริมาตรแล้ว ยังแทนค่าการให้ความหมายของสภาพปัญหาที่ติดอยู่กับความคิดความรู้สึก ซึ่งทำให้รูปทรงนั้น ๆ มีความสำคัญในการช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ของชิ้นงานมากยิ่งขึ้น

4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด “สภาวะของจิตใต้สำนึก” มีทั้งหมดจำนวน 4 ชิ้นงาน แต่ในการวิเคราะห์ข้าพเจ้านำผลงานในชั้นที่มีความแตกต่างกันมาวิเคราะห์เป็นตัวอย่างจำนวน 2 ชิ้นงานคือ

ผลงานชิ้นที่ 1 ชื่อภาพ **บทสนทนาของจิตใต้สำนึก** หมายเลข 1 ขนาด 160x180 ซม.

ผลงานชิ้นที่ 2 ชื่อภาพ **บทสนทนาของจิตใต้สำนึก** หมายเลข 4 ขนาด 190x200 ซม.

โดยมีหัวข้อในการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาพจำแนกไว้ดังนี้คือ

ความเป็นเด่น (Dominance), ความเป็นรอง (Subordination), ความขัดแย้ง (Opposition), การแปรเปลี่ยน (Variation), เอกภาพ (Unity), และ พลังความเคลื่อนไหว (Dynamic power)

วิเคราะห์ภาพผลงาน **บทสนทนาของจิตใต้สำนึก** หมายเลข 1

แนวความคิดของภาพ

ชีวิตเป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา ความเปลี่ยนแปลงของสภาวะรอบข้างย่อมมีผลกระทบต่อจิตใจของมนุษย์ เรื่องของจิตใต้สำนึกเป็นส่วนหนึ่งที่มีความซับซ้อน เนื่องจากในบางครั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ถูกถ่ายทอดออกมา นั้นย่อมมีส่วนสัมพันธ์กันระหว่างร่างกายและจิตใจ

ความเป็นเด่น

จากแนวความคิดดังกล่าว ความเป็นเด่นของผลงานชิ้นนี้ไม่ได้ถูกวางอยู่ในตำแหน่งตรงกลางของภาพ เพราะเนื้อหาของรูปทรงหมายเลข 1 อันคือรูปทรงของร่างกายคนเต็มตัวที่วางอยู่ในท่าทาง อันสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ นั้น มีเนื้อหาที่น่าสนใจสำคัญเพียงพอที่จะโดดเด่นกว่ารูปทรงอื่น ๆ ในภาพ ทั้ง ๆ ที่ในภาพมีรูปทรงปรากฏอยู่ไม่ก็รูปทรง

ความเป็นรอง

รูปทรงหมายเลข 2 แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความโดดเด่นที่น้อยกว่ารูปทรงที่ 1 ทั้ง ๆ ที่ขนาดใกล้เคียงกันวางอยู่ในตำแหน่งที่ปะทะสายตาพอ ๆ กัน แต่ด้วยองค์รวมของชิ้นงานทั้งหมด นำสายตาไปสู่รูปทรงที่ 1 มากกว่า แต่รูปทรงที่ 2 ก็มีบทบาทในการรองรับ และลดทอนความขัดแย้งในการมอง ด้วยน้ำหนักของรายละเอียดที่มีความใกล้เคียงกันในตัวชิ้นงาน

ภาพที่ 4.1 แสดงลักษณะของแต่ละรูปทรง

ความขัดแย้ง

ในผลงานชิ้นนี้ มีความขัดแย้งในลักษณะของความแตกต่างในด้านขนาดของรูปทรง ซึ่งอาจจะมีขนาดที่ใกล้เคียงกันแต่ในความเป็นจริงแล้วไม่อาจสัมพันธ์กันได้ และอีกส่วนคือในรูปทรงคนเต็มตัวนั้นสีที่มีความเปลี่ยนแปลงจากสีของเนื้อหนังปกติค่อยๆ ถูกสีเทาของบรรยากาศกลืนหายไปก็นับเป็นความขัดแย้งหนึ่งในรูปทรงนั้น แต่ความขัดแย้งดังกล่าวเป็นตัวทำให้รูปทรงนั้นเป็นจุดสนใจ

การแปรเปลี่ยน

สีและน้ำหนักในรูปทรงต่าง ๆ ในชิ้นงานมีความแปรเปลี่ยน ไม่คงที่ ซึ่งเปลี่ยนจากความคมชัดกลายเป็นค่อยๆ เลือนหายไป ในบรรยากาศทำให้รู้สึกเหมือนรูปทรงในภาพมีการปฏิสัมพันธ์กันมีการถ่ายเทเข้าหากันและกัน

เอกภาพ

ในความเรียบง่ายของการจัดองค์ประกอบของภาพ จากการใช้รูปทรงที่น้อยซึ่งจำนวนทำให้กำหนดทิศทางในการสร้างเอกภาพให้มีความสมดุลง่ายขึ้น ทั้งสีและน้ำหนักที่ไม่ซับซ้อนและเป็นไปในทางเดียวกัน

ภาพที่ 4.2 ภาพแสดงลักษณะพลังความเคลื่อนไหว

พลังความเคลื่อนไหว

จากรูปทรงคนเต็มตัวที่นั่งหันหน้าไปยังเป้าหมายเบื้องหน้า คือรูปทรงใบหน้าขนาดใหญ่ อันวางอยู่ในตำแหน่งเดียวกันแต่คนละด้าน มีตัวนำสายตาคือเส้นของกลุ่มเมฆบนท้องฟ้า ซึ่งรูปทรงของเมฆเป็นรูปทรงที่มีลักษณะเคลื่อนไหว และล่องลอย ซึ่งได้ถูกนำหน้าเป็นตัวกำหนดทิศทาง ทำให้ความรู้สึกในภาพมีความเคลื่อนไหว แม้ว่ารูปทรงที่เป็นประธานจะถูกบังคับให้ดูเรียบนิ่งด้วยเนื้อหาของมันเอง

วิเคราะห์ภาพผลงาน บทสนทนาของจิตใต้สำนึก หมายเลข 4

แนวความคิดของภาพ

ชีวิตเป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกันกับสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ของตัวเรา ความเปลี่ยนแปลงของสภาวะรอบข้างย่อมมีผลกระทบต่อจิตใจของมนุษย์ เรื่องของจิตใต้สำนึก เป็นส่วนหนึ่งที่มีความซับซ้อน เนื่องจากในบางครั้งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ถูกถ่ายทอดออกมานั้นย่อมมีส่วนสัมพันธ์กันระหว่างร่างกายและจิตใจ ด้วยเป็นเพราะรูปแบบของความสัมพันธ์ทั้งในด้านดีและไม่ดี แต่ละคนล้วนมีจุดยืนบนความแตกต่างในทางความคิด การกระทำที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจโดยตรง ทำให้ตกอยู่ภาวะที่เป็นทุกข์

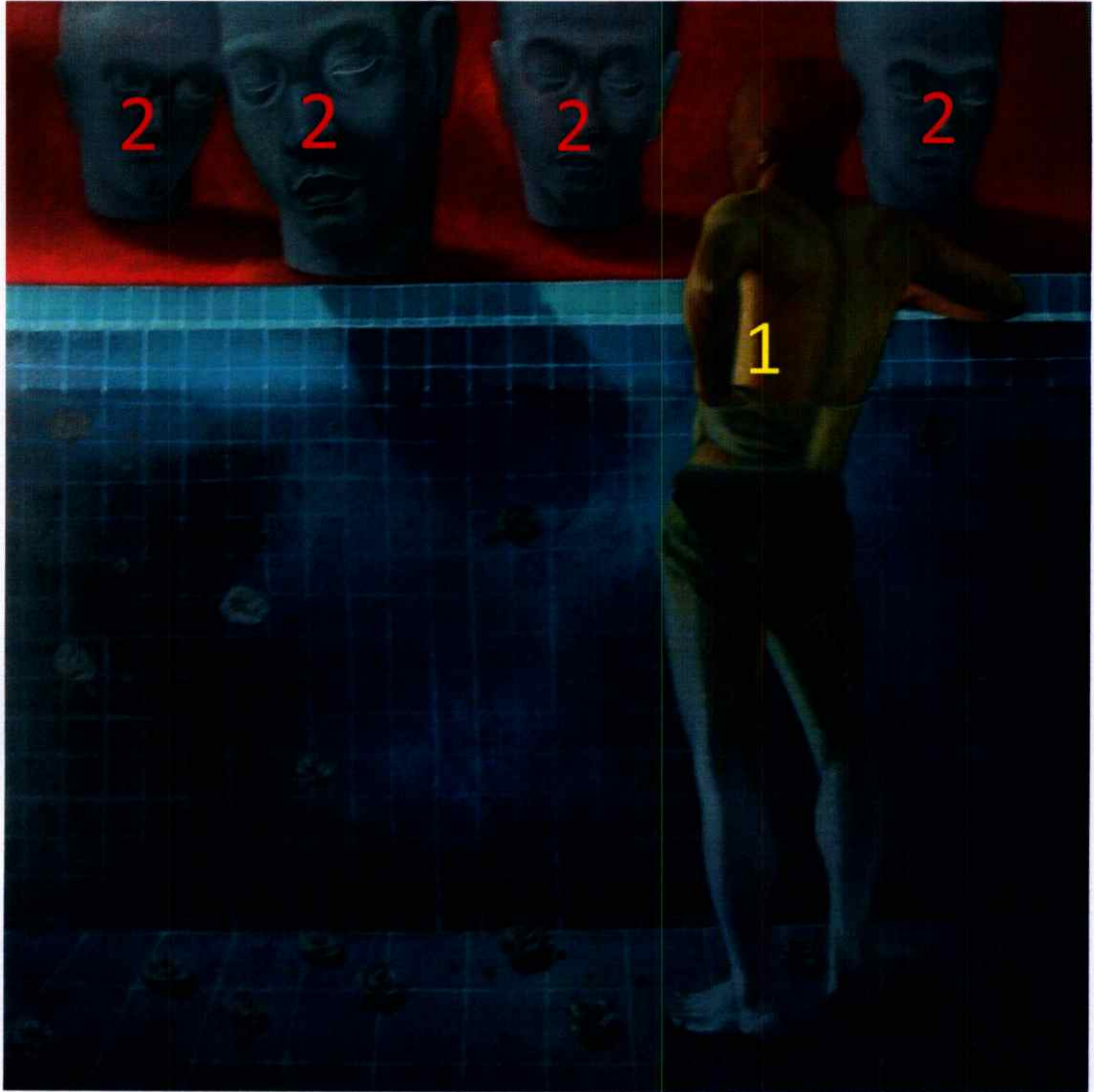
สับสนไม่พึงพอใจ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสมดุลภายในจิตใจของตนเองให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและผู้คนรอบข้าง

ความเป็นเด่น

จากแนวความคิดดังกล่าว ความเป็นเด่นของผลงานชิ้นนี้ ไม่ได้ถูกวางอยู่ในตำแหน่งตรงกลางของภาพ เพราะเนื้อหาของรูปทรงหมายเลข 1 คือ รูปทรงของร่างกายคนเต็มตัวที่วางอยู่ในท่าทางของการยืนมองไปยังเบื้องหน้า อันสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ มีเนื้อหาที่น่าสนใจสำคัญเพียงพอที่จะโดดเด่นกว่ารูปทรงอื่น ๆ ในภาพ ด้วยเพราะเป็นรูปทรงที่มีความสมบูรณ์ที่สุดทางเนื้อหาที่น่าสนใจ คือ ทั้งในด้านของรูปธรรมและความหมายที่อยู่ภายในรูปทรงของร่างกายมนุษย์

ความเป็นรอง

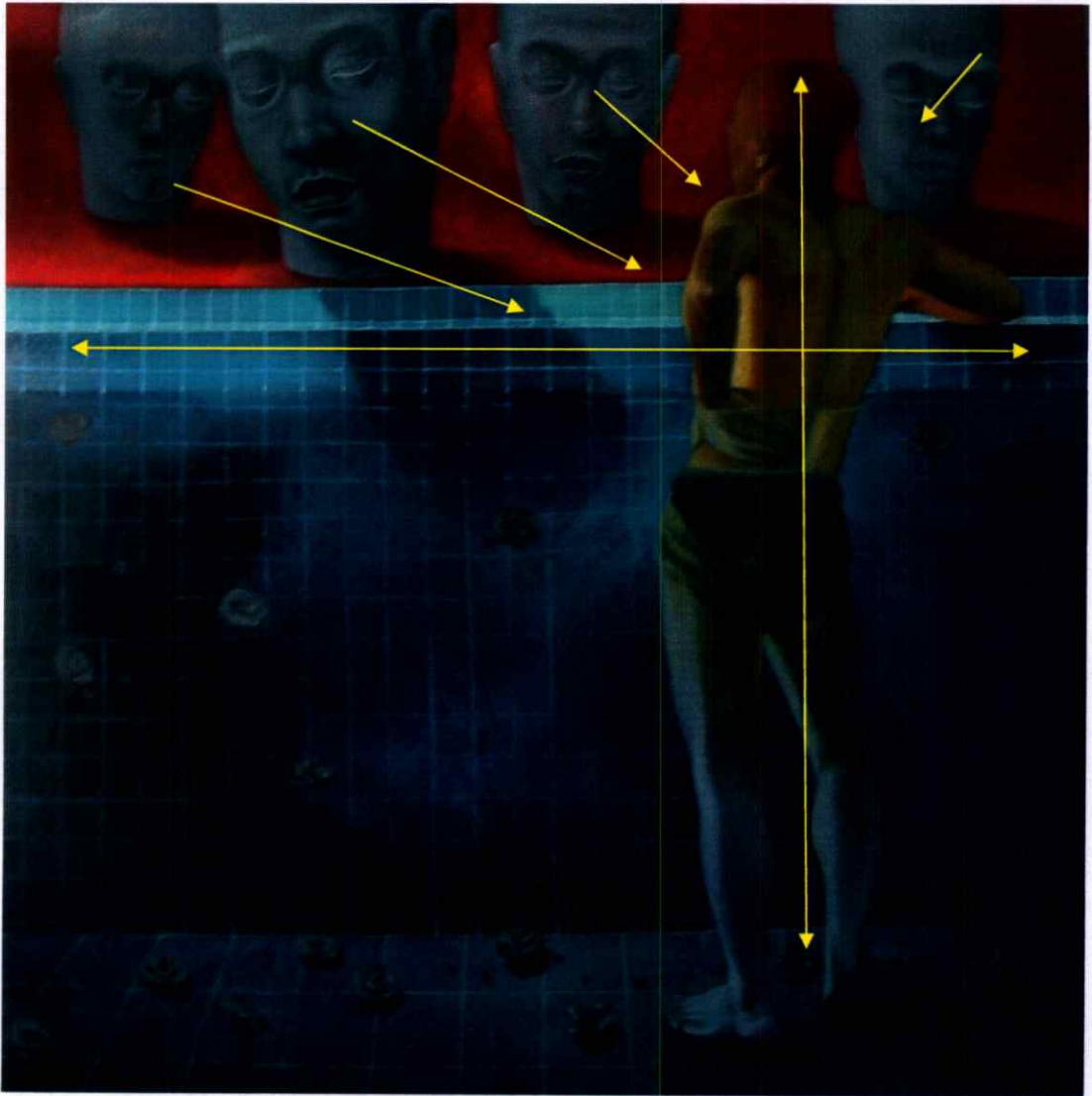
รูปทรงหมายเลข 2 แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความโดดเด่นที่น้อยกว่ารูปทรงที่ 1 ด้วยเพราะเป็นรูปทรงที่ถูกกำหนดให้มีความสมบูรณ์ลดน้อยลงมา และด้วยองค์รวมของชิ้นงานทั้งหมดนำสายตาและความสนใจไปสู่รูปทรงที่ 1 มากกว่า ซึ่งรูปทรงที่ 2 ก็มีบทบาทในการรองรับและลดทอนความขัดแย้งในการมอง ด้วยลักษณะของรายละเอียดที่มีความลดหลั่นกันลงมาตามลำดับในตัวชิ้นงาน

ภาพที่ 4.3 แสดงลักษณะของแต่ละรูปทรง

ความขัดแย้ง

ในผลงานชิ้นนี้ มีความขัดแย้งในลักษณะของความแตกต่างในด้านความสมบูรณ์ตามหลักกายภาพ รูปทรงร่างกายมนุษย์ ทิศทางของเส้นแนวนอนของสระน้ำที่ตัดกันกับเส้นโค้งของรูปทรงร่างกายมนุษย์ และการมองมองสวนทางกันระหว่างรูปทรงคนเต็มตัวกับรูปทรงศีรษะที่อยู่บนขอบสระน้ำอยู่ท่ามกลางปัญหาที่รุนแรง รุนแรง และร้อนระอุ ด้วยความรู้สึกรู้สึกซึ่งมีต่อบริบทในการมีปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลายของสภาวะรอบข้าง และอีกส่วนคือในรูปทรงคนเต็มตัวนั้นสีที่มีความเปลี่ยนแปลงจากสีของเนื้อหนังปกติ ค่อย ๆ ถูกสีเทาของบรรยากาศในสระน้ำกลืนหายไป นับเป็นความขัดแย้งหนึ่งในรูปทรงนั้น แต่ความขัดแย้งดังกล่าวเป็นตัวทำให้รูปทรงนั้นมีสาระและความสมบูรณ์มากขึ้น

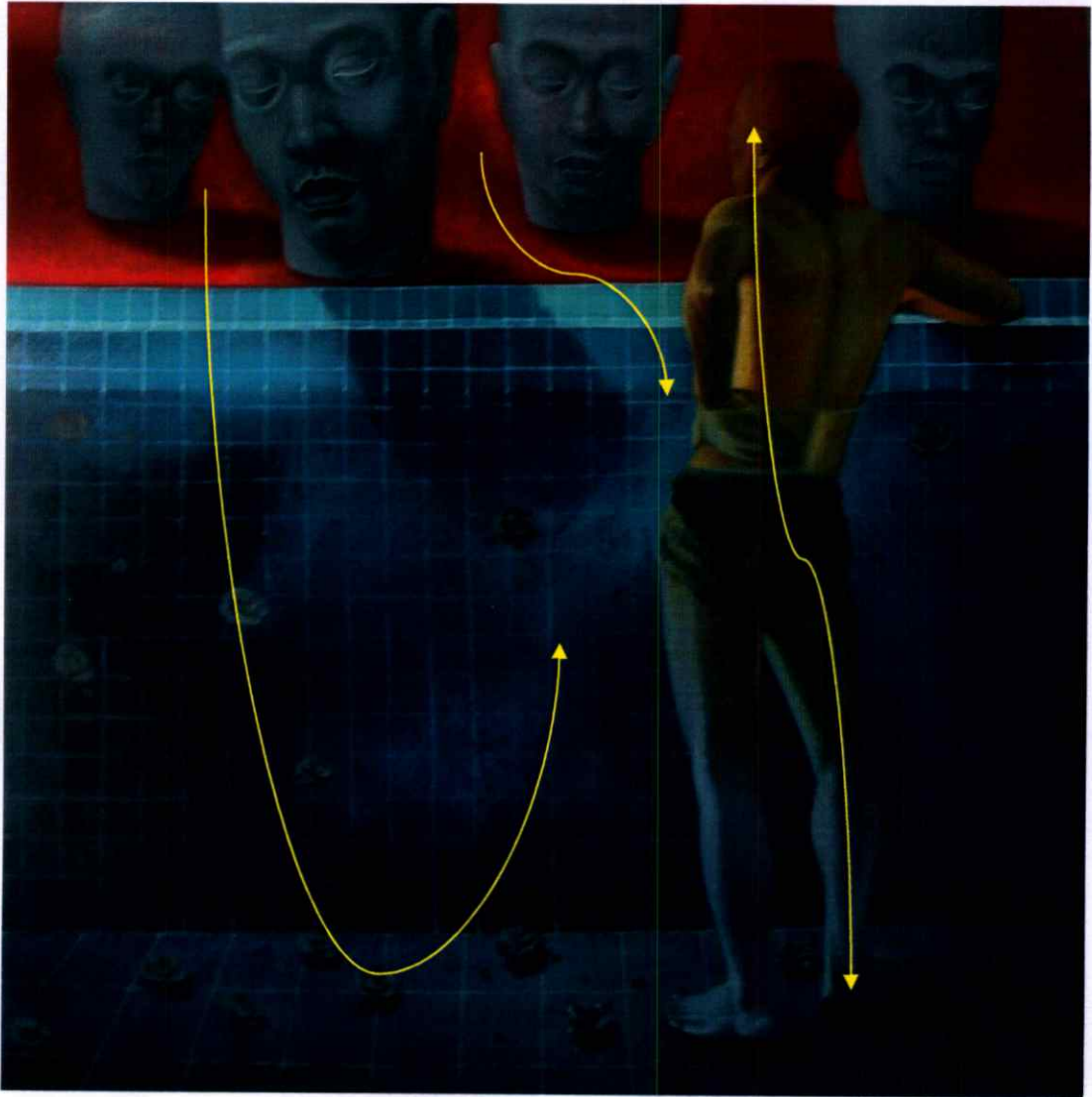
ภาพที่ 4.4 แสดงลักษณะความขัดแย้งต่างๆ

การแปรเปลี่ยน

สีและน้ำหนักในรูปทรงต่างๆ ในชิ้นงานมีความแปรเปลี่ยนไม่คงที่ ซึ่งเปลี่ยนจากความสว่างเป็นมืด คมชัดกลายเป็นค่อยๆ เลือนหายไปในบรรยากาศ ทำให้รู้สึกเหมือนรูปทรงในภาพมีการปฏิสัมพันธ์กัน มีการถ่ายเทเข้าหากันและกัน

เอกภาพ

ในความเรียบง่ายของการจัดองค์ประกอบของภาพ จาการใช้รูปทรงที่น้อยซึ่งจำนวนทำให้กำหนดทิศทางในการสร้างเอกภาพให้มีความสมดุล ง่ายขึ้นทั้งสีและน้ำหนักที่ไม่ซับซ้อนและเป็นไปในทางเดียวกัน

ภาพที่ 4.5 แสดงพลังความเคลื่อนไหว

พลังความเคลื่อนไหว

จากรูปทรงคนเต็มตัวที่นั่งหันหน้าไปยังเป้าหมายเบื้องหน้า คือรูปทรงใบหน้าที่ขนาดใหญ่ อันวางอยู่ในตำแหน่งตรงกันข้าม มีตัวนำสายตาคือเส้นแนวนอนของขอบสระน้ำ ซึ่งตัดกันกับแนวดิ่งของรูปทรงร่างกายมนุษย์ ดอกไม้ในที่จมอยู่ในสระน้ำถูกจัดวางในแต่ละจุด เพื่อช่วยน้ำดูมีความเคลื่อนไหวเบา ๆ และล่องลอย ซึ่งได้ถูกนำหนักเป็นตัวกำหนดทิศทางของการให้ความรู้สึกเสมือนว่าในภาพมีความเคลื่อนไหวแม้ว่ารูปทรงที่เป็นประธานจะถูกบังคับให้ดูเรียบนิ่งด้วยเนื้อหาในตัวของมันเอง

บทที่ 5

สรุปผลงานการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์

ผลงานศิลปะนิพนธ์ในหัวข้อ “สถานะของจิตใต้สำนึก” จุดประสงค์ในการแสดงออกมุ่งแสดงถึงสาระสำคัญของสภาวะจิตใฝ่กาย อันเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะรอบข้างอยู่ตลอดเวลา ในความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและผู้คนรอบข้าง และจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้า บอกกล่าวความรู้สึกภายในกับสถานการณ์จากสังคมภายนอกช่วงเวลาและสถานที่ต่าง ๆ ล้วนเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่สามารถนำมาสู่การสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะนิพนธ์ โดยมีการศึกษาเรื่องราวทั้งในกระบวนการด้านแนวความคิด ขั้นตอนกระบวนการทำงาน การสร้างสรรค์ในรูปแบบที่ได้คลี่คลาย การตัดทอน การเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การตรวจสอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างจิตใต้สำนึกกับการแสดงออก ผ่านทางการสร้างสรรคงานศิลปะเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสภาวะที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทั้งในส่วนของการดำเนินชีวิตและเป็นแนวทางของการสร้างสรรค์งานศิลปะต่อไปในอนาคต อีกทั้งจะมีส่วนทำให้บุคคลที่สนใจได้ทำความเข้าใจถึงเนื้อหาของงานศิลปะในชุด “สถานะของจิตใต้สำนึก” นี้ โดยมีผลงานศิลปะจำนวน 4 ชิ้น เป็นการนำเสนอแนวความคิดในช่วงปี พ.ศ.2550 – 2552 พร้อมภาคเอกสารประกอบผลงานเพื่อเพิ่มความเข้าใจและเป็นการส่งเสริมคุณค่าของชิ้นงานให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

ภาพผลงานศิลปนิพนธ์

5.1 ภาพผลงานศิลปะปะนิพนธ์
ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 1

ภาพที่ 5.1 ผลงานศิลปะปะนิพนธ์ชั้นที่ 1

ชื่องาน บทสนทนาของจิตใต้สำนึก หมายเลข 1

ขนาด 160x180 ซม.

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2552

ผลงานจิตรกรรมจีนที่ 2

ภาพที่ 5.2 ผลงานศิลปะปะนิพนธ์จีนที่ 2

ชื่องาน บทสนทนาของจิตใต้สำนึก หมายเลข 2

ขนาด 200x240 ซม.

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2552

ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 3

ภาพที่ 5.3 ผลงานศิลปะปะนิพนธ์ชั้นที่ 3

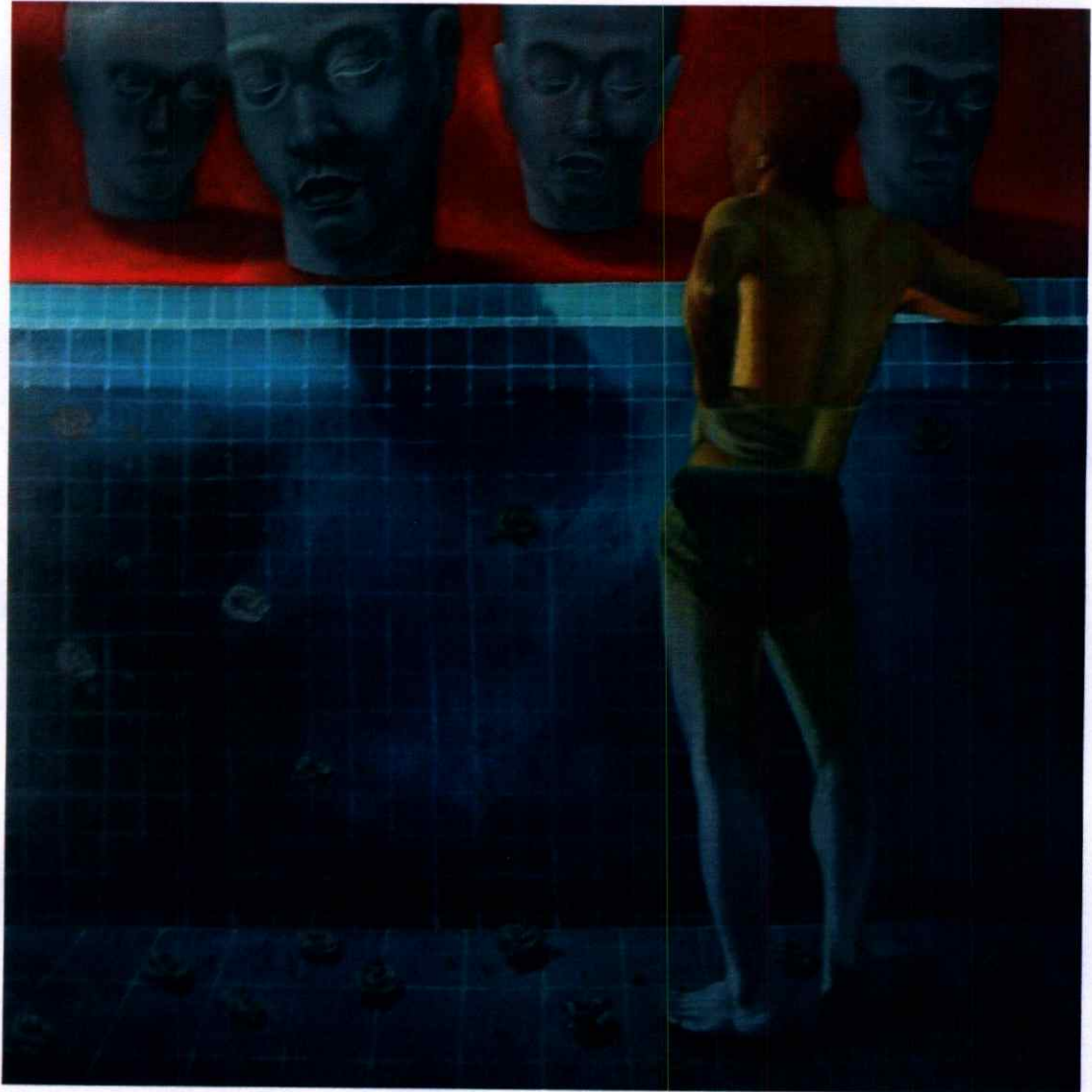
ชื่องาน บทสนทนาของจิตใต้สำนึก หมายเลข 3

ขนาด 190x200 ซม.

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2552

ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 4

ภาพที่ 5.4 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 4

ชื่องาน บทสนทนาของจิตใต้สำนึก หมายเลข 4

ขนาด 190x200 ซม.

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2552

บรรณานุกรม

- กำจร สุนทรพงษ์ศรี, ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ส่งเสริมศิลปศึกษา, 2545.
- ขนิษฐา วิเศษสาทร, จิตวิทยาทั่วไป, กรุงเทพฯ : งานตำราและเอกสารการพิมพ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2544.
- จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, นิตยสาร Fine Art, กรุงเทพฯ : อมรินทร์ บุ๊คเซ็นเตอร์ จำกัด, 2549.
- ชลุด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบศิลปะ, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531.
- แดง บัวแสน, STATE OF SUBCONSCIOUS, กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- สุรพงษ์ สมสุข, ธรรมชาติ/ชีวิต/ประสบการณ์, กรุงเทพฯ : อมรินทร์ แอน พับลิชชิ่ง จำกัด, 2550.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นาย สุนทร สิ้นยัง
 เกิด 28 เมษายน 2527
 ที่อยู่ 302 หมู่ 13 ตำบลพนาสูง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง 93150
 083-7911326 bulann_@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

- โรงเรียนวัดทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง
- โรงเรียนพนาสูง จังหวัดพัทลุง
- วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต ภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
- ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2552 - การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัย สจล.ศิลปกรรมมหาบัณฑิต ครั้งที่ 3 ณ หอศิลป์วัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร
- 2550 - นิทรรศการจิตรกรรม “ได้รับพระบรม” โดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการจิตรกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “พู่กันทอง” ณ สยามพารากอน กรุงเทพมหานคร
- 2549 - โครงการคัดเลือกศิลปินรุ่นใหม่สาขาทัศนศิลป์ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการจิตรกรรม “ใกล้เกลี่ยสามัคคี ทำความคิดวายในหลวง” ณ ศาลาอาญา กรุงเทพมหานคร
 - นิทรรศการ ศิลปะนิพนธ์ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร
- 2548 - นิทรรศการประติมากรรมขนาดเล็ก ณ อมรินทร์ พลาซ่า กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ประสบภัยสึนามิ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร